

Utgivare:
Grankulla svenska kulturförening

Årgång 43
Nr 1 Hösten 2014

Stad i förändring!

Vårdreformen - SOTE-uudistus s.2

Hälsovård - till vilket pris s. 4-5

Tillbaka till barndomens kvarter s. 6-7

Stadens företagsliv i utveckling s. 8

Kaj Kankaanpää s. 9

Skidskolan - Hiihtokoulu s. 10-11

Aktiva hjälpledare s. 12

Årets Grankullabo s. 13

Framåtsträvande gymnasium s. 14-15

Grankulla Medborgarinstitut s. 16-17

Vart försvann herrummen? s. 18-19

Musikinstitutet s. 20

Ledare

Vårdreformen - Quo Vadis

Regeringens proposition till lag om ordnandet av social- och hälsovården är nu på remissrunda hos kommunerna. Kommunernas ansvar för att ordna tjänster inom social- och hälsovården för sina invånare föreslås bli överförd från kommunerna till fem nybildade samkommuner inom social- och hälsovården (vårdområden), vilka i stort motsvarar nuvarande universitetssjukhusområden. Vårdområdet ansvarar för organiseringen av offentliga social- och hälsojourer genom att besluta om de centrala åtgärder och ansvar, som krävs för att social- och hälsovårdstjänster ska kunna tillhandahållas inom vårdområdet.

Vårdområdet producerar inte själv några social- och hälsovårdstjänster. Ansvaret för produktionen av tjänster ligger på de kommuner och samkommuner, som vårdområdet gett ansvar att ordna social och hälsovård inom sitt område (vårddistrikt). Vårdområdet kan ge produktionsansvar endast ges åt sådana vårddistrikt, som bedöms ha verksamhetsmässiga och ekonomiska förutsättningar att svara för alla tjänster inom socialvården, primärvården och den specialiserade sjukvården. Vårddistriktet kan själva producera sina tjänster men också komplettera den egna verksamheten med köptjänster från

privata producenter enligt de principer, som vårdområdet fastställt i sitt beslut att ordna social- och hälsovård.

Såväl vårdområden som vårddistriktet är samkommuner, där varje medlemskommun har minst en representant i samkommunens förbundsfullmäktige. I samkommunens styrelse är däremot inte alla kommuner representerade, vilket gör det svårt för små kommuner att få sin röst hörd i såväl vårdområdet som vårddistriktet. Primärkommunerna bär däremot även i fortsättningen ansvar för finansieringen av social- och hälsovårdstjänsterna. Vårdområdet debiterar kommunernas finansieringsandel utgående från invånarantal, åldersstruktur och sjukfrekvensen. Vårdområdet fördelar sedan de insamlade medlen till vårddistriktet.

Avsikten med reformen är att invånarna i hela landet ska ges likvärdig social- och hälsovård oberoende av boningsort. Likaså är den goda avsikten att den vård som invånarna är i behov av dagligen ska ges nära den vårdbehövande medan den vård som behövs mera sällan kan koncentreras för att garantera bästa möjliga vårdresultat. Huruvida detta kommer att vara fallet även i praktiken återstår att se. Det är därför av största vikt att Grankulla

realiserar utvidgningen av Villa Breda med dess nya servicecenter i snabb takt.

Social- och hälsovårdsreformen har koncentrerat sig på hälsovården medan socialvården blivit i skymundan och hur vårdområdet och vårddistriktet ska kunna sköta samordningen av social- och hälsovården kommer att bli en stor utmaning. Det innebär dessutom att de goda resultat som många kommuner åstadkommit genom att sammanslå social- och hälsovården samt utöka ett tvärsektorielt samarbete med den tekniska och bildningssektorn går till spillo.

Tidtabellen för den mest övergripande vårdreform, som någonsin gjorts i Finland är ytterst knapp. Kommunerna ger sitt utlåtande 14.10. Lagförslaget ges till riksdagen i november. Lagen träder i kraft 1.1.2015. Vårdområdena bildas och inleder sin verksamhet senast 1.1.2016 och övertar organisationsansvaret från 1.1.2017. Riksdagsbehandlingen blir dessutom utmanande i synnerhet som propositionens grundlagsenlighet gett anledning till diskussion och fortfarande är oklar.

FINN BERG
ORDFÖRANDE FÖR STADSSTYRELSEN I GRANKULLA

FINN BERG

Päikirjoitus

SOTE-uudistus – Quo Vadis

Hallituksen esitys sosiaali- ja terveydenhuoltolaiksi on parhaillaan lausuntokierroksella kunnissa. Kuntien vastuu sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden järjestämisestä asukkailleen esitetään siirrettäväksi viidelle sosiaali- ja terveysalueelle (SOTE-alue), jotka pitkälti vastaavat nykyisiä yliopistosairaala-alueita. SOTE-alueilla on järjestämisvastuu julkisista sosiaali- ja terveyspalveluista päättämällä niistä keskeisistä toimenpiteistä ja vastuista, joita vaaditaan jotta lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ovat saatavissa SOTE-alueella.

SOTE-alue ei itse tuota sosiaali- tai terveydenhuollon palveluja. Vastuu palvelun tuottamisesta ovat järjestämis päätöksessä määritellyt kunnat ja kuntayhtymät (hoitopiirit). SOTE-alue voi antaa tuottamisvastuun ainoastaan sellaiselle hoitopiirille, jolla arvioidaan olevan toiminnalliset ja taloudelliset edellytyksiä vastata kaikista sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palveluista. Hoitopiiri toteuttaa palvelut omana toimintana mutta voi myös täydentää omaa toimintaansa yksityisen tuottajan tarjoamilla ostopalveluilla SOTE-alueen järjestämis päätöksessä määriteltujen periaatteiden mukaisesti.

Sekä SOTE-alueet että hoitopiirit ovat kuntayhtymiä, joissa jokaisella jäsenkunnalla on vähintään yksi edustaja liittovaltuustossa. Kuntayhtymän hallituksessa sitä vastoin kaikki kunnat eivät ole edustettuina. Pienillä kunnilla on siten vaikeaa saada ääntensä kuuluviin niin SOTE-alueella kuin hoitopiirissä. Peruskunnat vastaavat kuitenkin jatkossakin sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoituksesta. SOTE-alue perii kuntien rahoitusosuuden perustuen asukaslu-kuun, ikäjakamaan ja sairastavuuteen. SOTE-alue jakaa näin kerätty varat hoitopiireille.

Uudistuksen tarkoituksena on taata maan kaikille asukkaille samanarvoiset sosiaali- ja terveyspalvelut asuinkunnasta riippumatta. Samoin hyvänä tarkoituksena on tarjota asukkaille heidän päivittäin tarvitsemansa hoito lähialueella. Harvemmin tarvittava hoito voidaan sen sijaan keskittää parhaan mahdollisen hoitotuloksen takaamiseksi. Toteutuuko tämä myös käytännössä jää nähtäväksi. Tästä syystä on erittäin tärkeää että Kauniainen toteuttaa Villa Bredan laajennuksen palvelukeskukse-neen nopeassa aikataulussa.

SOTE-uudistus on keskittynyt terveydenhoitoon sosiaalihuollon jäädessä varjoon. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteensovittaminen tulee olemaan suuri haaste niin SOTE-alueelle kuin hoitopiirillekin. Tämä merkitsee sitä paitsi että hukkaan menevät ne hyvät tulokset, jotka moni kunta on aikaansaanut yhdistämällä sosiaali- ja terveyshuoltonsa sekä laajentamalla poikkihallinnollista yhteistyötä tekniseen ja sivistystoimeen.

Kokonaisvaltaisin Suomessa tehdyn hoitouudistuksen aikataulu on hyvin tiukka. Kuntien tulee antaa lausuntonsa 14.10. Lakiehdotus annetaan eduskunnalle marraskuussa. Laki astuu voimaan 1.1.2015. SOTE-alueet muodostetaan ja aloittavat toimintansa viimeistään 1.1.2016 ja ottavat järjestämisvastuun 1.1.2017 alkaen. Eduskuntakäsittely tulee sitä paitsi olemaan haastava erityisesti kun esityksen perustuslainmukaisuus on antanut aihetta keskusteluun ja on yhä edelleen epäselvä.

FINN BERG
KAUNIAISTEN KAUPUNGINHALLITUKSEN
PUHEENJOHTAJA

Tidning? Blogg? Facebook? Instagram?

I de här tiderna när alla vill ha nyheter genast är det en utmaning att ge ut en tidning en gång per år. Varför ger Grankulla svenska kulturförening då alls ut en tidning – och dessutom på papper – till hushållen i Grankulla?

I Grankulla finns daghem, skolor, bibliotek, seniorhem, hälsovårdscentral, villor och flervåningshus, stadshuset, ungdomsgård, församlingar, skateramp, slalombacke, idrottsplaner, vattentorn, järnvägsstationer, parker, museum, kultur, företag, föreningar, akademi, och mycket mer. Vad är det som håller ihop allt detta?

Svaret är intresserade och engagerade invånare, som har ett bättre Grankullasamhälle som mål. För att det ska vara möjligt behövs forum som kan ge ett tvärsnitt av vad som försiggår i staden, och där är ett nytt nummer av tidningen Vi i Grankulla lösningen.

Syftet med tidningen är att synliggöra, medvetandegöra, aktualisera och väcka debatt utan en politisk dimension. Styrelsen för föreningen bidrar till samhörigheten i Grankulla genom den här tidningen. Det är här vårt engagemang kommer in och vi hoppas vi fyller en funktion. Tag gärna kontakt och ge respons på vad du tycker till ordförande Patrik Limnell. Det hjälper oss att göra ett bättre nummer nästa gång – kanske också på nätet.

Du får gärna dela med dig av innehållet, bara du uppger källan.

GRANKULLA SVENSKA KULTURFÖRENING RF

Sanomalehti? Blogi? Facebook? Instagram?

Näinä aikoina jolloin kaikki haluavat uutisia heti on lehden julkaiseminen kerran vuodessa haaste. Miksi Grankulla svenska kulturförening sitten julkaisee lehden – ja sen lisäksi paperilehden – Kauniaisten kotitalouksille?

Kauniaisissa löytyy päiväkoteja, kouluja, kirjasto, seniorikoteja, terveyskeskus, huviloita ja kerrostaloja, kaupungintalo, nuorisotalo, seurakuntia, skeittiramppi, pujottelurinne, urheilukenttiä, vesitorni, rautatieasemia, puistoja, museo, kulttuuria, yrityksiä, yhdistyksiä, akatemia ja paljon muuta. Mikä pitää yhtä kaikkea tätä?

Vastaus on kiinnostuneet ja innostuneet asukkaat, joilla on tavoitteena parempi Kauniainen yhteiskuntana. Jotta se olisi mahdollista tarvitaan foorumi joka voi antaa poikkileikkauksen kaupungissa tapahtuvista asioista, ja siinä ratkaisuna on Vi i Grankulla-lehden uusin numero.

Lehden tarkoituksena on näyttää, tiedostaa, ajankohtaistaa ja herättää keskustelua, ilman poliittista ulottuvuutta. Yhdistyksen hallitus osallistuu tämän lehden kautta yhteenkuuluvuuteen Kauniaisissa. Tässä osallistumisemme pääsee esille ja toivomamme mukaan täyttää tehtävänsä. Ota mielellään yhteyttä ja anna palautetta puheenjohtaja Patrik Limnellille. Tämä auttaa meitä julkaisemaan vielä paremman numeron ensi kerralla – mahdollisesti myös netissä.

Saa mielellään jakaa lehden sisältöä, kunhan vaan ilmoittaa tietolähteen.

GRANKULLA SVENSKA KULTURFÖRENING RF

Grankulla svenska kulturförening rf

Patrik Limnell, ordförande
Veronica Fellman, vice ordförande
Barbara Åkerberg, kassör
Christoffer Lindqvist, sekreterare
Jessica Lerche
Tom Sandström
Alf Skogster
Eva Wörlund

Vi tackar alla som understött Grankulla svenska kulturförening under åren.

*Toppen fest
på Svenska dagen
6.11 2014*

Svenska dagen i Grankulla
firas i Nya Paviljongen
Västra Skolstigen 3
kl. 18.30

Professor Jan Sundberg festtalar under rubriken "När tvåspråkigheten blir en nationalistisk styggelse".

Årets Grankullabo kungörs

Grankulla Ukulele Sällskap GRUS

SystraMi (Jannike och Pamela Sandström)

Granhultsskolans elever framför
Svenska dagen-program

Gratis inträde

Servering

Arrangör Grankulla svenska kulturförening rf

Vi i Grankulla

Utgivare Grankulla svenska kulturförening rf

Upplaga 3350 ex

Chefredaktör Eva Wörlund, eva.worlund@gmail.com

Annonser Kustmedia Ab / Nina Hägen, nina@kustmedia.fi

Grafisk formgivning och ombrytning Kustmedia Ab / Heidi Hjerpe

Pärmbild Tom Sandström

Tryckeri Botnia Print, Karleby

Adresskälla Befolkningsdatasystemet, Befolkningsregistercentralen PB 123 00531 HELSINGFORS

Hälsovård – till vilket pris?

Läkaren Patrik Währn har arbetat som ledande läkare vid Grankulla hälsovårdscentral i många år men är nu på väg bort. Har reformen av lagstiftningen om social- och hälsovården ett finger med i spelet och hur ska det gå för den allt mer belastade hälsovårdscentralen i staden?

Patrik Währn har varit ledande läkare vid Grankulla hälsovårdscentral sedan år 2007.

– Jag har studerat vid Helsingfors universitet och gjorde min specialisering i allmän medicin vid Jorvs sjukhus innan jag kom till Grankulla, berättar Patrik.

Vid hälsovårdscentralen i Grankulla erbjuds mångsidig service: läkare, laboratorium, fysioterapi-, mental- och munvårdstjänster samt tjänster för familjer och hemvård. Som ledande läkare vid hälsovårdscentralen ansvarar Patrik för mottagningsverksamheten, fysioterapin, rådgivningstjänsterna, mentalvårdstjänsterna, talterapi och familjearbetet.

Många nya kunder

Währn berättar om reformen av lagstiftningen inom social- och hälsovården. I korthet går reformen ut på att medborgarna bland annat nu får välja vårdcentral eller sjukhusenhet, bland alla sådana i Finland och också inom vissa gränser välja den, som ska vårda dem. Detta har förstås inneburit att vissa vårdenheter, såsom

Grankulla hälsostation. Foto: Anna Korhonen.

Patrik Währn. Foto: Nina Winqvist

exempelvis Grankulla hälsovårdscentral med erkänt fin vård, korta väntetider och trevlig service, har fått fler kunder från andra kommuner. Kundantalet har därmed ökat med knappt 600

patienter och kommuninvånarna undrar när gränsen börjar vara nådd. Det har till exempel blivit svårare att nå sin egen läkare än förr, fast man haft ett ärende av den enklare sorten.

Vad anser Patrik att den nya lagen kommer att föra med sig?

– Egentligen är det inte frågan om så stora förändringar, konstaterar Patrik. Vi har samma mängd läkare som tidigare som

Stadsdirektörens kommentar

Här ger stadsdirektör Torsten Widén en översiktsbild av förändringarna inom social- och hälsovården överlag samt sin syn på situationen i Grankulla.

Social- och hälsovårdsreformen i stort

En central del av den pågående stora kommunreformen – eller försöken till en sådan – är strävan att organisera om landets social- och hälsovård. Det finns i sig goda grunder för en sådan reform. Det finns växande behov för social- och hälsovårdstjänster, inte minst på grund av att befolkningen åldras, och man anser allmänt att samhällets kostnadsutveckling blir ohållbar om man inte samtidigt försöker utveckla smartare former för serviceproduktionen. Samtidigt vill man hela tiden också stöda det arbete som görs för att folk skall ta hand om sig själva och försöka undvika sådana hälsorisker som kan minimeras med en sund livsföring.

Som en helhet

Utgående från den här typen av allmänna målsättningar skall social- och

hälsovården organiseras som en helhet. Primärhälsovården, specialistsjukvården och socialvården skall knytas närmare varandra och samverka snarare än tävla om de knappa resurserna. Människor skall kunna betjänas utgående från deras behov och inte utgående från organisatoriska hänsyn. Det här är lättare om det finns möjligast lite organisationsgränser som gör att vårdprocesserna inte blir så smidiga som de kunde vara.

Sedan blir det lite paradoxalt om man samtidigt som man strävar efter att ”sätta patienten/klienten i fokus” anser att detta bara kan ske om servicen ordnas med stora befolkningsunderlag och relativt stora serviceenheter. Så som det nu ser ut råder det en bred konsensus om att ansvaret för landets social- och hälsovårdstjänster ska läggas på fem storområden och att själva tjänsteproduktionen

inom de här områdena i huvudsak ska skötas av kommunerna i samarbete.

Reformen för Grankullas del

Hur detta i detalj ska ordnas är ännu öppet, men det ser ut som om Grankullas social- och hälsovård obevkligen kommer att gå i den riktningen, att stadens självständiga roll kommer att försvinna.

– Vi har redan länge stått inför utsikten att vår service måste ordnas inom ramen för Esbos social- och hälsovård och så ser det nu också ut att bli.

”Som sagt är mycket ännu öppet och vi får på alla plan jobba vidare för att trygga vår närservice”

Eftersom lagstiftningen ännu är öppen och den skall träda i kraft först från ingången av 2017 vet vi förstås inte hur Grankullabornas service kommer att påverkas. Många är av åsikten att utvecklingen i Grankulla bara kan gå mot det sämre, men jag hoppas och tror att den uppfattningen kan vara lite onyanserad. Folk är nöjda med hälsovårdscentralens service och ur den synvinkeln är en centraliseringsutveckling ett hot. Men samtidigt måste man också medge att en liten hälsovårdscentral inte nödvändigtvis klarar av den breddning av primärhälsovården som eftersträvas. Om man vill föra tillbaka en del av hälsovårdsresurserna från sjukhusen till öppenvården, som till exempel vissa specialläkartjänster, krävs det en viss centralisering. Men om det bedöms att vår hälsovårdscentral är för liten bör vi

Hälsovården

nu bara ska jobba på ett annat sätt så att vården blir effektivare.

Innebär inte reformen också längre köer och kan man sätta stopp för antalet nya kunder på något sätt? Patrik svarar att man inte på det sättet kan begränsa antalet nya patienter, utan att patientmängden automatiskt balanseras då de utomstående kunderna märker att det inte längre för någon extra kort väntetid lönar sig att bli kund vid hälsovårdscentralen i Grankulla. Grankullaborna har heller ingen förtur jämfört med kunder utifrån.

– Givetvis kommer ingen dock att bli utan vård, tillägger Patrik.

– I det stora hela är det ändå en mycket bra lagreform, tycker han. Idén är att hälso- och sjukvårdsenheterna ska få tävla om kunder och därmed automatiskt förbättra och effektivisera servicen. I praktiken reglerar i slutändan också stadens eventuella beviljande av eller nekande till tillskott av nya medel antalet nya patienter. För närvarande har man inga planer på att förstora hälsovårdscentralen i Grankulla, vet Patrik.

Tar avsked

Snart får man skriva att Patrik varit ledande läkare, eftersom han är på väg att lämna Grankulla. Närmare bestämt för Bolarskogs hälsovårdscentral. Har den ökade pressen på hälsovårdscentralen något att göra med det här? Patrik, som inte vill se negativt på förändringarna, väljer att i stället se positivt på det som komma ska.

– Huvudorsaken till att jag lämnar hälsovårdscentralen är att jag redan nu vill arbeta med det som även kommer till Grankulla så småningom, avslöjar Patrik. Det är ett intressant nytt koncept som hittills prövats i Esbo centrum och i Lahtis.

I korthet handlar det nya konceptet om att alla jourpatienter ska gå via en sjuksköterska innan de kommer till läkaren och att de med kroniska sjukdomar ska få mer stöd i att också sköta sig själva för att kontakten med hälsovårdscentralen ska bli mindre men effektivare.

– Systemet bygger också mycket på vård där patienterna får stöd av varandra i grupper – det vill säga av dem som lider av samma sjukdomar och därmed dem som har den bästa erfarenheten av sjukdomen ifråga, samt hur man ska sköta den. Ett exempel på en sjukdom är diabetes. Som det är idag får varje enskild patient alltid informationen personligen av sjukvårdspersonalen, men i framtiden kunde man alltså utnyttja den erfarenhet mångårigt diabetessjuka har då man informerar nya diabetiker vad sjukdomen går ut på och hur man ska sköta den. Individerna i gruppen får då stöd av varandra men grupperna leds av hälsovårdspersonal.

Grankullaborna kan därmed åtminstone se litet positivt på saken. Ledande läkaren lämnar dem inte på grund av att han ser situationen som hopplös, utan i hopp om en mer effektiv och genomtänkt vård som framför allt ska gagna patienterna. ●

TEXT ANNA KORHONEN/KUSTMEDIA AB

handikapptjänster, missbrukarvård, barnskydd och liknande.

Vad göra för att bevara service

– Som sagt är mycket ännu öppet och vi får på alla plan jobba vidare för att trygga vår närservice. Ett fortsatt bra samarbete med Esbo är viktigt. Där har vi förstås gamla traditioner, men jag hoppas att den samarbetsutredning som pågår som bäst mellan Esbo, Grankulla, Kyrkslätt och Vichtis ger oss bra färdigheter att organisera en fungerande service också om det mer än nu skulle ske i samarbete mellan kommunerna. Social- och hälsovårdsreformen genomförs ju trots allt i syfte att göra allting bättre och då blir det säkert lite ensidigt om vi i Grankulla på förhand bara stämplar oss som de stora förlorarna. Vi skall kämpa vidare och göra det bästa vi kan!

STADSDIREKTÖR TORSTEN WIDÉN
FOTO: GRANKULLA STAD

kunna sträva efter att den utvecklas till att möta eventuella nya normer för hur en hälsovårdscentral ska fungera. Det är inte och ska inte vara givet att servicen försvinner från Grankulla.

Inom socialvården finns också många sådana serviceformer som vi redan länge fått medge att vi inte helt klarar av på egen hand. Det kan gälla

A. EDELFELT (DETALJ), SLUTPRIS 195.700 €

L-G NORDSTRÖM, SLUTPRIS 7.900 €

V.E. MAKOVSKI (DETALJ), SLUTPRIS 147.000 €

VÄLKOMMEN TILL NORDENS LEDANDE AUKTIONSHUS

VI HAR KONTINUERLIGT INTAG FÖR MODERN OCH KLASSISK FINLÄNSK, RYSK OCH INTERNATIONELL KONST. VI SÖKER ÄVEN DESIGN, KONSTHANTVERK, SILVER OCH SMYCKEN ÅRET OM.

VÅR NÄTAUKTION BUKOWSKIS MARKET ÄR ÖPPEN DYGNET RUNT OCH ERBJUDER EN STÄNDIG STRÖM AV FASCINERANDE OCH VARIERANDE FÖREMÅL FÖR BÅDE SAMLARE OCH INREDNINGSINTRESSERADE.

Bukowskis

STORA ROBERTSGATAN 12, 00120 HELSINGFORS
09-6689 110 HELSINKI@BUKOWSKIS.COM
ÖPPET MÅ-FRE KL 11-17
WWW.BUKOWSKIS.COM

Bukowskis

MARKET

STORA ROBERTSGATAN 4, 00120 HELSINGFORS
09-6689 1150 (MÅ-FRE KL 12-13, 15-17)
INFO.FINLAND@BUKOWSKIMARKET.COM
ÖPPET MÅ-FRE KL 13-17
WWW.BUKOWSKIMARKET.COM

BYRÅ, SLUTPRIS 1.600 €

K. FRANCK, SLUTPRIS 1.650 €

A. AALTO, SLUTPRIS 9.200 €

A. AALTO, SLUTPRIS 23.200 €

Handelsbanken Grankulla – personlig placerings- rådgivning och kapital- förvaltning nära kunden.

Placeringsrådgivning på
finska och svenska

Lasse Isomeri
placeringschef
tfn 010 444 3603*
lasse.isomeri@handelsbanken.fi

Du betjänas också av kontorschef Nina Lukka,
finansieringschef Arja Luoto samt kundansvariga
Kai-Erik Sandbäck och Hanne-Mari Keinonen.

Välkommen till vårt kontor!

Grankulla
Thurmansplatsen 10
tfn 010 444 3600*
handelsbanken.fi/grankulla
*0,0835 e/samtal + 0,1209 e/minut.

Handelsbanken

Välkommen
till kontoret!

Tillbaka till barndomens kvarter

Jenny Langenskiölds familj beslöt att flytta tillbaka till Jennys rötter i barndomsstaden Grankulla. Efter att morfars hus renoverats njuter nu hela familjen av närheten till skola och hobbyer. Jenny har också startat eget företag på familjens tomt.

Jenny med make och tre barn samt hund bodde i Esbo fram till 2011, men beslöt då att flytta tillbaka till Jennys barndomsstad Grankulla. Hur kom det sig?

– Då det yppade sig en möjlighet att ta över morfars gamla hus för något år sedan diskuterade vi en tid, men det dröjde inte länge innan vi tyckte att det var en god idé och flyttade hit, berättar Jenny. Valet var ganska lätt då vi insåg att barnen kommer att ha mycket kort skolväg och att all service ju fungerar till fullo på svenska här, tillägger hon.

Lätt stad att bo i

För Jennys del är staden bekant sedan tidigare men resten av familjen har nu fått lära känna Grankulla. Vad tycker de?

– Intrycken är enbart positiva, ler Jenny. Det är en lätt stad att bo i. Nära till allt och nära till huvudstaden. Det finns all service man behöver och mer därtill och det mesta funkar.

– Våra barn har inte hunnit ta till sig allt som finns i hobbyväg, men då de är större hinner de upptäcka mer av vad staden har att erbjuda, konstaterar hon. Hobbymöjligheterna i dag är ju oändliga här, det finns mycket mer att välja på än när jag var liten.

Jenny berömmar stadens många ställen för utövande av sport, musik och konst. Det finns verkligen något för alla. Barnen lär nog få många nya hobbyer, spekulerar Jenny. Hon kan inte heller komma på någon annan

Företagaren Jenny Langenskiöld.

Hjälpredan och dottern Mathilda.

Jag tycker om vår fina spånbana där jag brukar gå ut och gå med hunden. Barnen tycker om de stora parkerna och min man om skogen och naturen.

service som skulle saknas i Grankulla.

Blev möbelpetserare

Jenny, som är mikrobiolog till utbildningen, fick även förverkliga sig själv i och med flytten. Från att ha forskat i genetiskt modifierade mikroorganismer sadlade Jenny om helt och öppnade det egna företaget Soffan. Men det är inga mikroorganismer som studeras i det egna företaget utan gamla fåtöljer och soffor. Närmare bestämt möblernas skick och utseende, eftersom Jenny blev möbelpetserare till professionen i den egna firman.

Hur lätt är steget från forskning till att klä om möbler egentligen?

– Jag har alltid varit intresserad av DNA-teknologi och forskning, samtidigt som jag njuter av att få tänka ekologiskt och göra konkreta arbeten med händerna, konstaterar Jenny samtidigt som hon visar runt i den välfyllda företagslokalen som faktiskt ligger i husets garage. I släkten finns det också andra som är fingerfärdiga när det gäller hantverk och snickeri så äpplet har inte fallit så långt från trädet.

Att företaget är så nära till hands är till fördel för familjemedlemmarna som med jämna mellanrum kommer och frågar mamma om råd eller när maten är klar då Vi i Grankulla är på besök. Lilla Mathilda följer ofta intresserat med mammas arbete och under ett vakande öga av sin mor får hon då och då hjälpa till med något småbestyr på de möbler Jenny restaurerar.

– Det är verkligen idealiskt att få ha ett företag hemma då man har små barn, ler Jenny. Jag kan bestämma tiderna helt själv och så kan jag vara till hands då barnen behöver mig.

– Det är verkligen idealiskt att få ha ett företag hemma då man har små barn, ler Jenny. Jag kan bestämma tiderna helt själv och så kan jag vara till hands då barnen behöver mig.

Soffan

Jenny har fler strängar på sin lyra i företaget än möbelpetserarverksamheten. I företaget Soffan gör hon även annan inredning såsom kuddar, gardiner, sänggavlar och bätinredning samt så kallade akustikplattor eller inredningstavlör. Företags-

verksamheten har gått bra och Jenny utforskade fältet innan hon startade. Hon visste att det inte fanns så många andra möbelpetserare i Grankulla. Närmast är Habitare-mässan aktuell för Jenny.

Hur är det att vara företagare i Grankulla?

Jenny är medlem i stadens företagarförening och hon tycker att Grankullaföretagarna har ett jättebra samarbete.

– Vi har till exempel Granidagen på våren med mycket aktivitet på torget och på höstarna ordnas Nais Night för kvinnliga företagare. Alternativ till lunchställen som företagarna kunde gå till skulle dock behövas här i Grankulla, tycker hon.

Till sist frågar vi vad familjen har för favoritplatser i Grankulla.

– Jag tycker om vår fina spånbana där jag brukar gå ut och gå med hunden. Barnen tycker om de stora parkerna och min man om skogen och naturen.

Simhallen får ofta också besök av Langenskiölds. ●

KOM OCH FYNDA

- BARN-, DAMKLÄDER OCH SPORT!

www.laffkan.fi

Hösten är den bästa tiden för trädgårdsplanering

Syksy on pihasuunnittelun parasta aikaa

www.outdoordesign.fi
titti@outdoordesign.fi

Outdoor Design

Akupunktur, kosmetisk akupunktur mm enligt trad. kinesisk medicin.

Maria Jeskanen, akupunktör
050 5898393 • maria@balancingtherapy.fi
Grankullav. 13 F 78 Grankulla

Syytä hymyyn
Ett leende betyder så mycket

- **Roni Jaarte**
Hammaslääkäri - Tandläkare
- **Peter Jungell**
Lääkäri, hammaslääkäri, suukirurgi
Läkare, tandläkare, oralkirurg
- **Maija Nykopp**
Hammaslääkäri - Tandläkare
- **Päivi Masalin**
Erikoishammaslääkäri, iensairaudet
Spec.tandläkare, parodontologi

Hammaslääkärit - Tandläkare
Jaarte & Jungell

Puh./Tel. 512 9110
Kirkkotie 15, 02700 Kauniainen
Kyrkovägen 15, 02700 Grankulla
www.jaartejungell.fi

Stationshuset som gick miste om företagare som hyresgäster.

Torget kunde ha mer aktiviteter tycker företagarföreningen.

Till torget har bland annat en inrednings- och klädesaffär flyttat.

Stadens företagsliv i utveckling

Det sjuder i Grankullas företagsliv och mycket är på gång. Man har en aktiv företagarförening som hela tiden jobbar för att företagarna i Grankulla ska ha de bästa förutsättningar att bedriva företagsverksamhet.

Arbetet är utmanande och ibland enklare, ibland stöter det på motgångar.

Vi i Grankulla frågar företagarföreningens styrelseordförande Terhi Sundelin om vad som är på gång som bäst.

– Det händer mycket hela tiden, ler Terhi, utmaningarna kommer och går. Som bäst fick några av stadens företagare ett lite tråkigt besked. Det handlar om de förhandlingar företagarföreningen fört med VR om det gamla tågstationshuset i Grankulla som brann för några år sedan. Förhandlingar som hade pågått en längre tid och som stötte på mycket byråkrati och oförståelse.

Stationshuset

Vad gick förhandlingarna ut på?
– Företagarföreningen hade erbjudit VR hyresgäster till stationshuset medan VR ursprungligen skulle ha velat sälja byggnaden för ett så högt pris att ingen köpare skulle ha hittats. Terhi förklarar vidare:

– Vi hade en grupp företagare som var väldigt intresserade av

att få hyra stationshuset om bara VR kunde tänka sig att hyra ut det. Problemet var att huset kräver mer eller mindre totalrenovering, och frågan var om VR skulle ha velat äta sig att utföra denna renovering i utbyte mot en grupp säkra hyresgäster.

– Nyligen fick vi tyvärr beskedet att VR enligt egna beräkningar anser att projektet skulle vara så dyrt att det inte skulle löna sig även om det fanns färdiga hyresgäster. De vill alltså fortfarande sälja hela stationshuset som sådant.

Tar nya tag

Företagarföreningen hade varit behjälplig i stationsfrågan med en arkitektritning av hur den renoverade byggnaden kunde se ut. Byggnaden är idyllisk och på en attraktiv plats, samtidigt som man i renoveringen bör ta hänsyn till att byggnaden är ett av museiverket skyddat objekt.

– Därför var detta ett riktigt bakslag för oss, eftersom vi skulle ha slagit två flugor i en smäll med en renovering – bevarat nå-

Värnar om företagare. Ulla Kilpimaa, verksamhetskoordinator för Grankulla företagare och Terhi Sundelin, företagarföreningens styrelseordförande, vid fjolårets Nais Night.

got gammalt och fått nya kontorsutrymmen för företagarna i Grankulla.

Terhi säger att de tolv företagare som det är frågan om här, som bland annat har kontors- och bokföringsverksamhet, friskvård, bildkonst med mera inte tänker hänga läpp för detta utan tar nya tag.

– Vi har redan en annan tilltänkt lokal under utredning, alldeles i centrum, avslöjar Terhi.

Som bäst lever man alltså i spännande tider. Terhi konstaterar att man i Grankulla haft brist på lokaler för företag med kontorsverksamhet, eller verksamhet som kräver speciella utrymmen, medan man åter haft överutbud på lokaler med möjlighet till tra-

ditionell affärs- och butiksverksamhet.

Frågor under utveckling

Företagarföreningen driver ständigt på utvecklingen med syfte att främja företagandet i Grankulla. Dagen före intervjun har styrelseordförande Terhi Sundelin till exempel suttit i möte med stadens beslutsfattare. På agendan var bland annat en webbsida, som varit på tapeten ett tag, och som skall samla alla Grankullaföretagare under en webbadress.

– En sådan skulle öka businessverksamhetspotentialen samt ge företagarna den synlighet de behöver.

I november ifjol inleddes också ett försök med gemensamma after work-kvällar för Grankulla-företagarna där man träffades på restaurangen Moms vid torget med jämna mellanrum, umgicks och diskuterade aktuella saker. Under våren blev dock deltagarna färre och man beslöt ta en paus. Terhi och Ulla Kilpimaa, som är verksamhetskoordinator för Grankulla företagare, hoppas dock på en fortsättning i något skede, eftersom idén var god.

När det gäller affärsutrymmen här försöker vi också i samråd med staden få till nya lokaler för vettig företagsverksamhet, samt med vårt köpcentrums nya ägare förhandla om de befintliga lokalernas storlek och hyresnivå. Som det är nu är lokalerna för stora och hyran på tok för hög, konstaterar Terhi.

Annat aktuellt

Ulla Kilpimaa berättar att det senaste som var aktuellt på programmet, speciellt för stadens kvinnliga företagare, var omtyckta Nais Night som även i år ordnades i Nya Paviljongen den första oktober. Under Nais Night får kvinnliga – också manliga för den delen – företagare förevisa och sälja sina produkter för traktens kvinnor, men också bekanta sig med varandras produkter och nätverka.

Den 4 oktober valdes Anitra Airo-Pimiä till årets företagare i Grankulla. Härnäst följer den traditionella julöppningen den 27.11.

Företagarföreningen vill också aktivera torgverksamheten för att få fler försäljare och mångsidigare verksamhet på torget, till exempel loppmarknader och annat trevligt, föreslår Terhi och Ulla.

Idéer mottas med tacksamhet

Företagare som har idéer om hur Grankullas företagsverksamhet kunde utvecklas eller idéer om gemensamma aktiviteter och evenemang kan ta kontakt med Grankulla företagare på adressen toimisto@kauniaistenyrittajat.fi eller genom att ringa företagarföreningens verksamhetskoordinator Ulla Kilpimaa direkt. ●

TEXT EVA WÖRLUND
FOTO TOM SANDSTRÖM

Seniorer

Kaj Kankaanpää

Sjävlärd datoranvändare lär andra med bravur

– När jag blev pensionerad för några år sedan blev jag tillfrågad om jag ville vara med och lära seniorerna datakunskap. Det ville jag naturligtvis. Och så gick det som det gick: när man ger med den ena handen far de iväg med hela kroppen, säger Kaj Kankaanpää och ser rätt belåten ut.

Det är uppenbart att han trivs med uppdraget för Grankulla svenska pensionärer, men också med alla andra intressen som håller honom sysselsatt.

Vi träffas över en kopp kaffe i Freedom Fund Arenas kafé i Grankulla. Här undervisar han i racketsporter, skolelever på måndagar och seniorer på fredagar. Squash är favoritsporten, datorer hans passion.

Det är som IT-lärare och stödperson för dataintresserade seniorer i Grankulla pensionärsförening som Kaj Kankaanpää just nu gör sin största insats.

– Jag gör det för att det känns bra, säger han, för att hjälpa andra. Och för att jag får träffa så många trevliga människor.

Mångsidig pensionär

Vid sidan av IT-handledning för pensionärer i Villa Junghans ställer han också upp med IT-handledning i Villa Breda, en gratis service i Grankulla stads regi. Ibland blir han utlånad till andra pensionärsföreningar för

att hjälpa till med datoranvändning eller för att hålla föredrag. Som webbmaster uppdaterar han hemsidor för olika föreningar och vet kanske mer än många andra, vad som händer i staden.

– Det låter mycket, medger han men som pensionär kan man tänja lite på tidsanvändningen och välja hur och när man gör saker och ting.

Andra får gärna ligga på sofflocket och slappa, men det är ingenting för mig.

Datorer och IT har tangerat hans jobb inom bankvärlden och vid sidan om bokförings- och revisionsuppdrag har han fått datorvana, utvecklat datasystem och IT. Därför känns uppdraget som IT-handledare både naturligt och följdriktigt.

– Jag har lärt mig behärska datorer genom försök och misstag, säger han anspråkslöst. Lyckligtvis har jag goda kamrater som jag kan ringa till och konsultera om jag inte klarar av en kvistig fråga. Dessutom läser jag gärna facklitteratur och försöker uppdatera mina kunskaper efter bästa förmåga.

Stödgruppen och datorvana

Inom pensionärsföreningen finns en viktig stödgrupp som ger råd och uppbackning.

– Bland annat diskuterar vi hur man kan utveckla IT-arbetet, vilka kurser jag borde hålla och hur vi kan gå vidare för att få så många som möjligt av seniorerna att bli goda datoranvändare.

Ett sätt är att varannan tisdag delta i pensionärsträffarna på Villa Junghans. Här träffas man, dricker kaffe och lyssnar på föredrag. Träffen som är mycket välbesökt, föregås av en två och en halvtimmes drop-in verkstad, för den som vill ställa frågor och reda ut tekniska problem.

Dessutom ingår en fem minuters IT-service i programmet. Då presenteras aktuella problem, bland annat ”lathundar”, som visar genvägar på hur arbetet kan löpa snabbt och smidigt vid datorn.

– I våras ordnade vi en grundkurs och i höst blir det en till i fyra delar, som rör bland annat internet och textbehandling, sä-

Livslångt lärande. Det finns ett och annat att lära sig ännu i 80-årsåldern. Kaj Kankaanpää är på besök hos pensionerade farmaceuten Maija-Liisa Leppänen som räds varken datorer eller racketspel.

ger Kaj Kankaanpää. På uppdrag av styrgruppen har han utarbetat en broschyr ”Från A till Ö” som ger basinformation för datoranvändare.

Helt ensam är han inte i det praktiska arbetet, vid sin sida har han Mona Bergring och ibland också Lotta Markelin, som hjälper till när frågorna är många och kön tenderar att bli lång.

Pensionärsföreningen äger också en pekdator, så kallad padda, som lånas ut till intresserade medlemmar för ett par veckor i taget.

Hembesök i alla väder

Det är viktigt att känna sig bekväm med datorn. Ett led i detta är att göra hembesök, en medlemsförmån som är gratis och som det inte behövs någon extra reklam för. För varje klient reserveras två och en halv timme, utan brådska och stress. Det ska finnas tid att gå igenom stora och små problem, ställa frågor och

låta saker och ting mogna. En bra sak är att på förhand göra upp en lista på sådant som kan tas upp.

– Jag jobbar lite som en präst, säger han, först går vi igenom de aktuella dataproblemen, sedan sitter vi och pratar en stund över en kopp kaffe.

Men uppstår det akuta problem och det är bråttom, kanske en skrivare eller dator som vägrar att samarbeta, händer det att jag cyklar iväg också på kvällstid.

Vi hänger med

Vill man hänga med i nyhetsflödet i dag behövs ett viss mått av datorvana. Därför är den egna datorn eller pekdatorn ett redskap som heter duga.

Vad sägs om att själv kunna betala räkningarna hemifrån, beställa teaterbiljetter, skicka och ta emot e-post, tala i telefon på Skype, läsa dagstidningar, kolla sin kalender, läsa meddelanden

på föreningens hemsida eller googla?

För Kaj Kankaanpää är det en form av frihet som borde vara tillgänglig för alla.

– Uppstår det tekniska problem kommer vi med handräckning, försäkrar han.

Inom styrelsen hjälps vi åt att hålla igång en så mångsidig IT-verksamhet som möjligt, bland annat genom att aktivera seniorerna med olika jippon.

Årets fotoutställning är den tredje i ordningen och med temat ”Den blomstertid nu kommer” försöker vi levandegöra sommaren långt in på året.

Fotointresserade seniorer har skickat sina bilder till IT-handledaren som gjort dem webbvänliga och försett dem med bildtexter eller en rubrik med förklarande text. Bilderna kan var och en sedan öppna på mobiltelefonen. Eller kolla in dem på tisdagsmötet där de rullar fram på väggen och påminner om sommarens fröjder. ●

Namn: Kaj Kankaanpää, 71 år.

Bor: Nära slalombacken, tomten på Esbosidan, infarten på Grankullasidan.

Familj: Hustru, fyra barn, tre barnbarn.

Sysslar med: IT-handledning för Grankulla svenska pensionärer, skapar och uppdaterar hemsidor, skolfarfar i Granhultsskolan - sjätte året i följd.

Fritid: Blir det tid över sysslar han med släktforskning, promenerar, cyklar, spelar squash och tennis, läser deckare, löser korsord och sköter barnbarn.

TEXT OCH FOTO ANNA KORHONEN/KUSTMEDIA AB

Idrott

Skidskolan

som gör mer än erbjuder alpin skidundervisning

Skidskolan i Grankulla, som drivs av GrIFK-Alpine r.f., är omtyckt bland både deltagare och lärare. Skolan har också premierats för sin lyckade undervisning som årets skidskola 2014 och framgångar inom sporten som även syns bland landets absoluta elit. Undervisningen som är helt tvåspråkig har även som grädde på moset fostrat barnen till att se det andra språket som en naturlig del av vardagen.

Mitt inne i Grankulla ligger den fina skidbacken, vid tiden för intervju i sommarskrud, men väntades på den kommande säsongen som inleds under hösten. Många är de Grankullaungdomar och också vuxna Grankullabor för den delen som tagit chansen att lära sig slalom och annan skidsport i den ypperliga alpina skidskolan, Finlands största i deltagarantal räknat, som drivs av föreningen GrIFK-Alpine r.f. Bland annat har Marcus Sandell och Victor Malmström, som hör till landseliten inom utförsäkring, tagit sina första glid nerför denna backe.

Etablerad förening och backe

GrIFK-Alpine r.f. som bedriver verksamheten vid Grankulla skidskola fick i somras en ny styrelseordförande i Fredrik Lassenius. Fredrik har suttit med i styrelsen i många år och han har också själv varit en aktiv slalomåkare. I styrelsen sitter också ytterligare sex personer och föreningen har även tränings- och junioransvariga.

– GrIFK-Alpine r.f. grundades 1997, berättar Fredrik, och den var tidigare en underförening till Grankulla IFK.

Själva backen igen har nyligen firat 80 år och det är Grankulla stad som äger skidanläggningen vid den.

– Det är en naturlig backe som höjts, berättar Fredrik. Höjdskillnaden är knappa 50 meter och backen lämpar sig då speciellt för juniorverksamhet.

Verksamheten kör i gång i december och pågår till maj.

– Förstås har vi hjälpt till med snökanon på våren om det varit brist på snö och vädret till-

låtitt användning av sådan. Vi har faktiskt varit sista öppna backen i april häromkring, konstaterar Fredrik. På sommaren har vi ingen egentlig verksamhet, men träningsgrupperna kör sina träningsprogram från och med maj med ett avbrott i juli. Vi har också träningsgrupper som åker på glaciärläger till exempelvis Österrike. Det första glaciärläget är i juni och lägren fortsätter i september.

Fostrat slalomeliten i Finland

Föreningen har ett tusental medlemmar.

– Man behöver inte vara medlem för att skida i backen, men alla deltagare i skidskolan blir medlemmar, påpekar Fredrik. I skidskolan undervisar vi barn från fyra års ålder och bland våra mastersåkare är den äldsta över 80 – från vaggan till gravsten nästan, skämtar Fredrik. Flickor och pojkar undervisas i samma grupper i skidskolan och det har varit ganska jämnt fördelat mellan antalet flickor och pojkar, även om det kan variera åldersgrupperna emellan. Grenarna man kan utöva i och vid Grankullabacken är: slalom, freestyle, telemark samt storslalom för yngre. Även skidskola för snowboardåkning hålls.

– Vi har också en så kallad mastersverksamhet för över 35-åringar, säger Fredrik.

Fredrik berättar att de mest kända av medlemmarna är Marcus Sandell och Victor Malmström som skidar i världscupen och Europacupen.

Naturligt på båda språken

Föreningen spelar också en annan viktig roll för Grankullaungdomarnas bildning och förståelse för varandra i de båda språkgrupperna eftersom undervisningen i skidskolan sker på både svenska och finska samtidigt.

– Vi bedriver alltså ett tvättäkta språkbad inom vår förening, ler Fredrik. Tvåspråkigheten fungerar alldeles utmärkt på så sätt att alla får tala det språk som passar dem bäst och ingen behöver då uppleva att språket är något problem.

– Att vi börjat undervisa så här är egentligen en slump. Det har bara blivit så då föreningen och medlemmarna varit så jämnt fördelade mellan svensk- och finskspråkiga. Både barn och tränare har obemärkt lärt sig det andra språket då bägge talats sida vid sida på det här sättet.

– Vi är helt enkelt väldigt lyckligt lottade då vi har denna möjlighet, konstaterar Fredrik.

Omtyckt att vara lärare i skidskolan

Framgång föder beundran men kan också störa vissa och ibland kan det uppstå missförstånd. I våras skrevs det negativt i tidningarna om att föreningen skulle ha haft ekonomiska fördelar framom annan idrottsverksamhet i staden, något som inte stämmer, säger Fredrik bestämt.

– Vi har inte stötts mer eller mindre eller tagit oss några fler ekonomiska fördelar än någon annan verksamhet i staden och speciellt inte på några språkliga grunder. Den som betvivlar detta kan komma och bekanta sig med vår fina helt tvåspråkiga verksamhet.

Att skidskolan är omtyckt bevisas också av att det är populärt att vara skidlärare och tränare hos GrIFK-Alpine r.f. Nästan alla skidskolans lärare har GrIFK-Alpine-bakgrund men det finns även lärare som kommer utifrån. Skidskolan satsar också på utbildningen av lärarna och de skickas på olika kurser. Barnen som börjar i skidskolan är många, men det är färre som fortsätter till absoluta toppnivå.

– Det är ofta bland dessa elitiskidare som tränarna hittas, berättar Fredrik. Att skidskolan också har en väldigt god undervisning påvisas av den stora andel av eliten inom området som inlett sin sport inom GrIFK-Alpine.

– Dessa sporrar ju naturligtvis även de andra, konstaterar Fredrik. Att alla kan bli bra med tillräckligt ihållig träning.

Årets förening flera gånger om

På grundval av placeringen i tävlingar, antalet medlemmar

och utövare har GrIFK-Alpine också fått äran att utnämnas till årets alpina förening 2014. Det är dock inte första gången man fått denna utmärkelse.

– Ifjol fick vi även ett specialomnämmande i den nationella årets förening som väljs bland alla landets idrottsföreningar, berättar Fredrik stolt.

Fin hobby som inte kostar så mycket

Vad kostar det att susa ner för den fina backen och att delta i skidskolan?

– Medlemsavgiften är 25 euro för juniorer och 45 euro för seniorer, inte speciellt hög alltså, säger Fredrik. Sedan beror skidskoleavgiften på vilken träningsgrupp man ingår i. På årsnivå kostar skidskolan någon hundralapp för de yngsta och det samma gäller för de yngre åkarna i träningsgrupper som inte åker på läger. Kostnaderna är högre för de äldre som åker på träningsläger till Alperna och till Lappland och som tävlar i Norra Finland.

Träningarna räcker en och en halv timme per gång.

– Ofta kommer barnen hit direkt efter skolan och tillbringar hela kvällen här. Det är då tur att vi har vårt café här som drivs av två eldsjälar. De har satsat på att också erbjuda hälsosam mat för barnen som kommer hit och ska träna, berättar Fredrik.

Härlig hobby för hela familjen

Aktuellt för närvarande är anskaffningen av ytterligare en hiss till backen. Avslutningsvis frågar vi Fredrik varför han tycker att man ska gå med i föreningen och skidskolan?

– Det är ju en härlig hobby där man får vara utomhus och där hela familjen kan delta och vara tillsammans. Skidskolan är mitt i staden och man behöver inte skjutsa sina barn långt. Vi har förmånliga priser och ett fungerande café med mat och kaffe. Att börja med den hälsosamma sporten skidning, ja det är en investering för hela framtiden, tycker Fredrik. ●

Skidbacken i full sommarskrud. Laskettelumäki täydessä kesäasussa.

Caféet i väntan på vintersäsongens kaffe- och matgäster.

Kahvila odottamassa talvikauden kahvi- ja ruokavieraita.

Grenarna man kan utöva i och vid Grankulla samt storslalom för yngre. Även skidning för äldre.

Lajeja, joita voi harrastaa Kauniaisten mäillä, freestyle, telemark ja suurpujottelu n lumilautailuharrastajille.

TEKSTI JA KUVA ANNA KORHONEN/KUSTMEDIA AB
KÄÄNNÖS BABA ÅKERBERG

Hiihtokoulu

joka antaa Kauniaislaisille enemmän kuin alppihiihdon opetusta

GrIFK Alpine ry:n vetämä hiihtokoulu Kauniaisissa on suosittu sekä osallistujien että opettajien keskuudessa. Hiihtokoulu on myös palkittu vuoden hiihtokouluksi 2014 onnistuneen opetuksensa ja urheilumenestystensä johdosta, joka on myös näkynyt maan todellisessa huipussa. Kermana kakun päällä on opetus, joka on kokonaisuudessaan kaksikielinen, on kasvattanut lapsia näkemään toisen kotimaisen kielien luonnollisena osana arkea.

Keskeltä Kauniaista löytyy hieno laskettelumäki, haastattelukellä kesäasussa, mutta odottamassa syksyllä alkavaa tulevaa sesonkia. Moni Kauniaislainen nuori ja aikuinenkin on saanut mahdollisuuden oppia pujottelamaan sekä myös harrastamaan muunlaista hiihtourheilua erinomaaisessa alppihiihtokoulussa, Suomen osallistujamäärältään suurimmassa, jonka GrIFK Alpine ry vetää. Muun muassa Marcus Sandell ja Victor Malmström, jotka kuuluvat maan lasketteluhiippuun, ovat ottaneet ensiaskeleensa pujottelussa tässä mäessä.

Vakiintunut seura ja mäki

GrIFK Alpine ry, joka pitää Kauniaisten hiihtokoulua sai kesällä uuden hallituksen puheenjohtajan, Fredrik Lassenius. Fredrik on istunut hallituksessa monta vuotta ja ollut itse myös aktiivinen pujottelija. Hallituksessa on hänen lisäkseen kuusi henkilöä ja yhdistyksellä on myös valmennusja juniorivastaavia henkilöitä.

– GrIFK Alpine ry perustettiin 1997, Fredrik kertoo, seura oli aikaisemmin Grankulla IFK:n alaisena.

Mäki on äskettäin täyttänyt 80 vuotta. Kauniaisten kaupunki omistaa mäellä olevan hiihtokeskuksen.

– Mäki on korotettu luonnonmäki, Fredrik kertoo. Korkeusero on vajaat 50 metriä ja mäki soveltuu siten erityisesti junioritoimintaan.

Toiminta käynnistyy joulukuussa ja jatkuu toukokuuhun.

– Tietenkin olemme auttaneet lumitykeillä keväällä, jos lumenpuutetta on ollut ja sää on sallinut sellaisen käytön. Olemme itse asiassa olleet viimeisenä seudulla

auki oleva mäki, Fredrik toteaa. Kesällä meillä ei ole varsinaista toimintaa, mutta harjoitusryhmät vetävät harjoitusohjelmiaan toukokuusta. Heinäkuussa on tauko. Meillä on myös harjoitusryhmiä, jotka matkaavat jäätikköleireille esim. Itävaltaan. Ensimmäinen jäätikköleiri on kesäkuussa ja leirit jatkuvat syyskuussa.

Kasvattanut Suomen pujottelueliitin

GrIFK Alpine ry:lla on tuhatkunta jäsentä.

– Ei tarvitse olla jäsen hiihtääkseen mäessä, mutta kaikki hiihtokouluun osallistuvat tulevat jäseniksi, Fredrik huomauttaa. Hiihtokoulussa opetamme lapsia neljän vuoden iästä ja mastershiihtäjistämme vanhin on yli 80-vuotias – melkein kohdusta hautaan, Fredrik heittää. Tyttöjä ja poikia opetetaan hiihtokoulussa samoissa ryhmissä. Tyttöjen ja poikien määrä on aika tasan jakautunut, vaikkakin ikäryhmien välillä voi vaihdella, Fredrik sanoo. Lajeja, joita voi harrastaa Kauniaisten mäessä ja sen läheisyydessä ovat: pujottelu, freestyle, telemark ja suurpujottelu nuoremmille. Pidetään myös hiihtokoulua lumilautailuharrastajille.

– Meillä on myös ns. masters-toiminta yli 35-vuotiaille, Fredrik sanoo.

Fredrik kertoo, että jäsenistä kuuluisimmat ovat Marcus Sandell ja Victor Malmström, jotka hiihtävät maailmancupissa ja Eurooppa Cupissa.

Luonnollisesti kahdella kielellä

GrIFK Alpine ry:lla on myös toinen tärkeä rooli Kauniaislaisnuorten sivistyksen ja toistensa ymmärryksen kohdalla molemmissa kieliryhmissä, koska opetus hiihtokoulussa annetaan sekä ruotsiksi että suomeksi samanaikaisesti.

– Harrastamme siis pesunketävää kielikylpyä seurassamme, hymyilee Fredrik. Kaksikielisyys toimii ihan mainiosti sillä tavalla, että kaikki saavat puhua kieltä mikä sopii heille parhaiten, eikä kenenkään tarvitse kokea, että kieli on ongelmalla.

– On oikeastaan sattumaa, että olemme alkaneet opettaa tällä

tavalla. On vain käynyt näin kun seura ja jäsenet ovat niin tasan jakautuneet ruotsin- ja suomenkielisiin. Sekä lapset, että valmentajat ovat huomaamattaan oppineet toisen kielen kun molempia on puhuttu rinta rinnan tällä tavalla.

– Olemme kerta kaikkiaan erittäin hyväosaisia kun meillä on tällainen mahdollisuus, Fredrik toteaa.

On suosittu olla opettajana hiihtokoulussa

Menestys tuottaa ihailua, mutta voi myös joitakin häiritä, ja joskus voi syntyä väärinkäsityksiä. Keväällä kirjoitettiin lehdissä kielteisesti, että seura olisi saanut kaupungin muuhun urheilutoimintaan verrattuna taloudellisia etuja, mikä ei ole totta, sanoo Fredrik päättäväisesti.

– Emme ole saaneet enemmän tai vähemmän avustusta taikka ottaneet enemmän taloudellisia etuja kuin mikään muukaan toiminta kaupungissa, eikä erityisesti kielen perusteella. Se, joka epäilee tätä voi tutustua meidän hienoon kokonaan kaksikieliseen toimintaan.

Hiihtokoulu on suosittu, sen todistaa myös seikka, että hiihdon opettajana ja valmentajana oleminen GrIFK Alpine ry:ssä on suosittua. Melkein kaikilla hiihtokoulun opettajilla on tausta GrIFK Alpinessa, mutta on myös ulkopuolelta tulleita opettajia. Hiihtokoulu panostaa myös opettajien koulutukseen ja heitä lähetetään eri kursseille. Hiihtokoulussa alkavia lapsia on paljon, mutta harvempi jatkaa todelliselle huipputasolle.

– Usein näistä huippuhiihtäjistä löytyy myös valmentajat, Fredrik kertoo. Hiihtokoulussa oleva erittäin hyvä opetus näkyy myös siinä, että suuri osuus lajin huipuista on aloittanut urheilunsa GrIFK Alpinessa.

– Nämä tietenkin innostavat muita, toteaa Fredrik. Kaikki voivat tulla hyviksi tarpeeksi pitkäjänteisellä harjoituksella.

Vuoden seura monta kertaa

Kilpailusijoitusten, jäsenmäärän ja harrastajamäärän perusteella

GrIFK Alpine on myös saanut kunnian tulla valituksi vuoden alppihiihtoseuraksi 2014. Ei ole tuki ensimmäinen kerta kun tämä kunnianosoitus on saatu.

– Viime vuonna saimme myös erikoismaininnan kansallisessa kaikkien urheiluseurojen välillä käydyssä vuoden seurantittelösä, Fredrik kertoo ylpeänä.

Hieno harrastus joka ei maksa liikaa

Mitä hienosta mäestä alas kiittäminen ja hiihtokouluun osallistuminen sitten maksaa?

– Jäsenmaksu on 25 euroa junioreille ja 45 euroa senioreille, ei siis erityisen korkea, Fredrik toteaa. Hiihtokoulumaksu riippuu siitä mihin harjoitusryhmään osallistuu. Vuositasolla hiihtokoulu maksaa jonkun satasen nuorimmille ja sama koskee nuorempia hiihtäjiä harjoitusryhmissä, jotka eivät osallistu leireille. Vanhemmille jotka matkustavat harjoitusleireille Alpeille ja Lappiin ja jotka kilpailevat Pohjois-Suomessa kustannukset ovat korkeammat.

Harjoitukset kestävät puoli-toista tuntia kerralla.

– Usein lapset tulevat tänne suoraan koulusta ja viettävät koko illan täällä. Onneksi meillä on kahvilamme, jota hoitaa kaksi tulisielua. He ovat satsanneet siihen, että tänne harjoittelemaan tuleville lapsille tarjotaan myös terveellistä ruokaa, Fredrik kertoo.

Ihana harrastus koko perheelle

Tällä hetkellä ajankohtaista on vielä yhden hissinkin hankita mäkeen. Lopuksi kysymme Fredrikiltä miksi hänen mielestään pitää liittyä seuraan ja hiihtokouluun?

– Tämähän on ihana harrastus missä voi olla ulkona ja mihin koko perhe voi osallistua ja olla yhdessä. Hiihtokoulu on keskellä kaupunkia, eikä tarvitse kyyditä lapsiaan kauas. Meillä on edulliset hinnat ja toimiva kahvila ruokineen ja kahveineen. Terveellisen hiihtourheilun aloittaminen, se on sijoitus koko tulevaisuuteen, Fredrikin mielestä. ●

Fredrik Lassenius.

ullabacken är: slalom, freestyle, telemark och skidspår för snowboardåkning hålls.

essä ja sen läheisyydessä ovat: pujottelu ja freestyle, telemark ja skidspår för snowboardåkning hålls.

Foto/Kuva: Antonia Rosenlew-Nordlund

Aktiva hjälpledare lyfter och stöder ungdomsarbetet

– Ungdomsarbetet i Grankulla svenska församling består av många olika delar, säger Daniel "Faffen" Nyberg, ungdomsarbetare i staden.

Inom församlingens ungdomsarbete stöder vi speciellt konfirmandverksamheten - skribatiden - som pågår ungefär ett år per årskurs. Sommaren är årets höjdpunkt med olika former av läger, både skriftskolläger och barnläger. I och med att vi satsar stort på konfirmanderna och skriftskolläger så stöder vi också aktivt hjälpledarna i vår församling. Våra duktiga hjälpledare, som får en gedigen utbildning för sina uppgifter på såväl barn-,

skriftskol- som pensionärläger, utgör en viktig brygga mellan lägerdeltagarna och de anställda.

Förutom dessa aktiviteter är den samlande verksamheten med ungdomskvällar, ungdomsgudstjänster och hjälpledarskolning regelbunden verksamhet. Hjälpledarskolningen fortgår i två årskurser varannan vecka parallellt med varandra. Vi har också något som vi kallar mottagning på Facebook, där ungdomar kan

chatta med ungdomsarbetsledaren varje torsdag mellan klockan 19 och 21. Resor och utfärder hör också till återkommande inslag i vår verksamhet.

Dessutom har församlingens ungdomsarbete skapat ett väl fungerande samarbete med såväl stadens ungdomsledare som med skolornas verksamhet. Vi samarbetar med stadens ungdomsarbete i frågor som berör ungdomarnas välmående såväl i strategigrupper som i praktiken. Det betyder att vi är ute på fältarbete genom så kallad patrulleringsverksamhet i staden, i synnerhet då det är större evenemang på gång som till exempel skolavslutningar, men också på vanliga helger. I samarbetet med skolorna tar vi upp frågor som

Sommaren är årets höjdpunkt med olika former av läger, både skriftskolläger och barnläger.

berör välmående, tolerans och acceptans, gärna i samband med olika temadagar men också i skolans vardag.

Vi öppnar ständigt för nya verksamhetsformer och planerar bland annat verksamhet riktad till elever i lågstadiet, men också för ungdomar i de övre tonåren. Höstens arbete är i gång och alla som vill hänga med i vår

verksamhet är välkomna att göra det! Dessutom har kanske just Du någon idé som kunde vara ett alldeles fantastiskt bidrag till vår verksamhet. Välkommen med!

Fotnot: Om du blev ivrig att komma med i verksamheten eller med idéer till den, kontakta ungdomsarbetsledare Marlen "Maami" Talus-Puzesh.

Det lönar sig att

SPARA

PÅ RÄTT STÄLLE.

På Aktia t.o.m.

3%

ÅRLIG RÄNTA

Aktia Bank erbjuder flera bra alternativ för att sköta om och öka din förmögenhet. Erbjudandet gäller då du kombinerar depositionen med Aktias övriga sparprodukter.

Fråga mer om våra depositionserbjudanden och boka tid för en lönsam träff på www.aktia.fi eller på tfn 0800 0 2470.

Erbjudandet gäller tills vidare, depositionsrentan kan ändras enligt marknads-situationen. Aktuell information om depositionsrentan finns på www.aktia.fi.

Välkommen till Aktia!

Aktia Bank Abp, Grankulla
Promenadplatsen 1
02700 Grankulla

Aktia

Ser en människa i varje kund.

S-MARKET

Mer än förmånlig

Välkommen på förmånliga uppköp.

S-market Grankulla Södra
Grankullavägen 7, tfn 010 762 6730

S-market Grankulla Norra
Stationsvägen 1, tfn 010 762 6440
(0,0828 €/samtal + 0,1199 €/min)

Vardagar 7–21
Lördagar 8–18
Söndagar 12–18

VARUBODEN OSLO
www.varuboden-oslo.fi

BONUS UPP TILL 5 %. BETALA MED S-FÖRMÅNSKORTET, DU FÅR BETALNINGSSÄTTSFÖRMÅN 0,5 %

TEXT EVA WÖRLUND
FOTO TOM SANDSTRÖM

Utmärkelse

Hon har sporrat många barn att sjunga av hjärtans lust

Årets Grankullabo heter Inge-Britt Sandström. Hon är musiklektör i Granhultsskolan, där hon undervisar en del av skolans fyra hundra elever i sång och musik. På fritiden sjunger hon i kör och spelar tvärflöjt i en orkester - hängiven musik och sång från morgon till kväll.

”Inge-Britt Sandström har inspirerat och uppmuntrat tusentals Grankullaelever under årens lopp att sjunga och spela av hjärtans lust. Genom att visa på glädjen och styrkan i musiken har hon lyckats få med inte bara de duktiga eleverna, utan också de omotiverade, och ibland osäkra eleverna i kören.”

Grankulla svenska kulturförning har därför velat lyfta fram hennes insatser på musikens område och utse henne till Årets Grankullabo 2014.

Känd för sina köror

– Att sjunga tillsammans är något av det roligaste som finns, säger hon.

Lågstadieskolan med fyra hundra elever och tjugotvå klasser har flera musiklektörer, Inge-Britt är en av dem. Tillsammans med musiklektör Marina Lindholm, klasslärare Lotta Venerberg och en del andra håller de en hög nivå på musikundervisningen.

– Jag har lärt mig mycket av dem.

Granhultsskolan är känd för sina fina köror, som Inge-Britt leder tillsammans med Lotta Venerberg och musikstuderande Pamela Sandström. En stor del av skolans elever, från de minsta ettorna till de äldsta sexorna

är med och musicerar. För föräldrar och anhöriga är det en stor ynnest att få delta i skolans fester och få uppleva glädjen, stämningen och den ungdomliga energin som ibland nästan slår hål i taket.

Vem är hon?

Som person är Inge-Britt Sandström glad och skojfrisk, tålmodig, men bestämd. Precis som lärare brukar vara.

– Jag är rätt så envis, även om jag blivit bättre med åren, säger hon. Arg kan jag bli ibland, men det händer inte så ofta. En av mina svagheter är att jag har svårt att bestämma mig. Jag har till exempel svårt att välja sånger till fester och uppträdanden, det finns ett så stort urval och så många möjligheter och då är jag glad att det finns kolleger att diskutera med och som rent av tar hand om den biten. Tillsammans utgör vi musiklektörer ett bra team.

– Men jag är nog ingen person som fikar efter utnämningar, säger hon bestämt. Samtidigt känns det bra att veta att det man gör uppskattas och respekteras. För mig är det musik som gäller. I vår familj har vi alltid sysslat med musik och det kommer jag nog att fortsätta med i framtiden också.

– Jag går i pension nästa år - tror jag - men det finns nog ingen garanti för att jag kan hålla mig borta.

En gång lärare, alltid lärare

Man kan säga att hon aldrig bytt bransch. Inge-Britt Sandström

Nyttomotion.

– Jag krattar hellre löv och pysslar i trädgården än springer eller promenerar mig svettig, säger Inge-Britt Sandström som gärna skulle lära sig mera om trädgårdsskötsel. Att kunna renovera gamla möbler vore inte heller så dumt.

har varit klasslärare i hela sitt liv, under de senaste åren har hon uteslutande arbetat som musiklektör.

– Det är ett roligt jobb, men också tungt. Att öva samma sånger, timme efter timme i flera veckor i alla klasser inför en fest, en helg eller avslutning kan kännas påfrestande och väl hemma fortsätter musiken att ljuda som ett eko i huvudet.

Sen får man komma ihåg att det också finns barn som inte tycker om musik. Alla har inte lika lätt för att sjunga och då får man vara observant och visa på andra möjligheter.

Som lärare har vi en läroplan att följa. Till exempel ska barnen få möjlighet att lära känna den finlandssvenska kulturen med den sångskatt som hör till.

I musikundervisningen ingår mycket drama, till och med psalmer kan dramatiseras. Som

musiklektör är man naturligtvis medveten om att rörelse är viktigt, händer och fötter ska ibland få släppa loss, utan att det går till överdrift.

Barn är livliga och påhittiga och kan kombinera drama och sång till de mest oväntade och roliga scener.

– Det brukar jag kalla kreativitet.

Duktiga barn

– Roligast är festerna naturligtvis. När fyra hundra elever sjunger, orkestern ackompanjerar och jag får bestämma takten – då mår jag bra. Alla följer min minsta vink och visar glatt upp allt det vi lärt oss under skolans musiktimmar. Fascinerande är det att se hur också de yngsta eleverna plötsligt blir goda körångare.

En stor hjälp har vi av stadens musikskola som skolar upp goda

Namn: Inge-Britt Sandström, Incco i skolan.

Bakgrund: Född i Koskö, Kvevlax, sommarbor i en gammal folkskola på Västertö i Maxmo skärgård.

Familj: Tom, verksamhetsledare och döttrarna Jannike, Malena och Pamela.

Yrke: Klasslärare, jobbar som musiklektör, har vikarierat som musiklekisläsare i Grankulla musikinstitut.

Intressen: Sjunger i Damkören Grazia, spelar tvärflöjt i orkestern KingsRoad i Musikinstitutet Kungsvägen i Esbo, pysslar i trädgården, vill lära sig renovera gamla möbler, läser gärna på sommaren.

instrumentalister åt oss. Också i skolan får eleverna bekanta sig med olika instrument, bland annat blockflöjt, klockspel, gitarr, trummor, basgitarr, keyboard och förstas rytminstrument.

– Fördelen med mitt jobb som musiklektör är att jag lär känna nästan alla elever i skolan. Det ger en känsla av samhörighet som är viktig både för eleven och för läraren.

Elev på nytt

Men det är inte bara musik i skolan som gäller, det finns också tid för annat, till exempel körsång i Damkören Grazia, där hon är grundande medlem, och tvärflöjt i orkestern KingsRoad i Musikinstitutet Kungsvägen i Esbo.

– Jag brukar kalla flöjten min 40-årskris. I den åldern vill man ju lära sig något nytt. Jag ville lära mig spela tvärflöjt och gick med i orkestern, när jag förstod att man fick komma med trots att man inte behärskar instrumentet, säger Inge-Britt Sandström.

Med hjälp av alla duktiga, unga flöjtister som suttit bredvid mig i orkestern genom åren har jag lärt mig spela tvärflöjt, även om jag verkligen inte är någon virtuos. ●

Årets Grankullabo

2005. Kultursekreterare Clara Palmgren
2006. Professor Paavo Castrén
2007. Lektor Ruth (Pippi) Collander
2008. Rektor Irma Rauhala
2009. Brandchef Silvio Hjelt
2010. Diakonissan Arla Nyqvist
2011. -
2012. Konstnärerna Irmeli och Yrjö Kukkapuro
2013. Musikerna Pasi Hiihtola och Peik Stenberg (Sås & Kopp)
2014. Musiklektör Inge-Britt Sandström

Framåtsträvande gymnasium och bildningssektor

Gymnasiet Grankulla samskola är en populär skola. Så populär att alla inte får plats. Det är den goda pedagogiken, lärarna och elevernas goda kontakt med varandra som har skapat det goda ryktet.

Niklas Wahlström är rektor i svenska gymnasiet i Grankulla, Gymnasiet Grankulla samskola. Han har nu hunnit tjänstgöra där i drygt fem år. Niklas, som har en lång bakgrund som studiehjälpare, ser mycket seriöst på en skolas uppgift och han har ett eget ideal när det gäller en bra skola.

– Den ska erbjuda bästa möjliga start för ungdomarna att ta sig vidare. Gymnasiet ska fostra ungdomarna till handlingskraftiga, kritiska medborgare med de rätt värderingar.

I gymnasiet är det numera också viktigt att förbereda ungdomarna bättre inför kommande studier. Niklas berättar att det på högskolehåll råder en växande oro över att gymnasieeleverna inte har tillräckliga kunskaper och studiefärdigheter för att studera på högre nivå. Det försöker man nu i Grankulla råda bot på genom ett projekt som ska introducera de studerande i hur man bedriver studier i högskola.

Han konstaterar att det hänt mycket inom gymnasievärlden under de fem år han varit rektor. Själva skolan har utvecklats mycket, men framför allt lärarna.

– Lärarna hos oss gör ett mycket gott jobb och de ska ha all heder för vår framgång.

– Många här är före sin tid, tycker Niklas. De är väldigt ivriga på att lära sig nya saker och de vill arbeta med en mångsidig pedagogik.

Själv har Niklas också drivit på kompetensutvecklingen bland sin lärarkår.

– Det är givande och känns tillfredsställande för mig att de delat min uppfattning om vad som behövs för att nå framgång, ler Niklas. Även bland föräldrarna stöds denna inställning till utveckling, tillägger han.

En smältdegel

Grankulla samskola, till vilket också Hagelstamska högstadium räknas, grundades i början av 1900-talet som en privatskola. Själva gymnasiet har idag 287 elever. Antalet elever har de senaste åren hållit sig kring 300 men det finns ett tryck på att skolan ska bli större. Rektor Niklas berättar att drygt en tredjedel av eleverna är från Grankulla och hälften från Esbo. Resterande elever är bland annat från Helsingfors och Kyrkslätt. Det finns också de som flyttat till orten för samskolans skull. Allt som allt kommer eleverna från åtta olika kommuner och från tolv olika högstudier.

– Det är alltså en riktig smältdegel, skrattar Niklas. Skämt åsido, att få elever utifrån med kanske en liten annan bakgrund ger ett öppet och nyfiskt klimat.

– Lärarkåren är också en riktig smältdegel, fortsätter Niklas. Vi har lärare från Österbotten, Sverige och huvudstadsregionen. Antalet lärare är dryga 30, varav en del också undervisar i stadens högstadium eller andra gymnasier.

– Vi har också anställt mera timlärare än förr. Själv skulle jag vilja ha fler lärare som bara skulle undervisa i samskolan.

Rektor Niklas Wahlström och kyrkslättbon Catharina Stenbock som är nöjd över att hon valde Gymnasiet Grankulla samskola.

Globalt ansvar

Niklas berättar att Gymnasiet Grankulla samskola har en humanistisk värdegrund. Man satsar också på globalt ansvar och ansvar för miljön. Skolan har till exempel en vänskola i Kenya. Niklas understryker också att samskolan är en internationell skola.

– Vi har många projekt med skolor runt om i Europa och vi åker även på exkursioner. Till det europeiska ungdomsparlamentet skickas också studerande som då får pröva på politik med internationell koppling.

Det internationella syns också i antalet språk som de samskolestuderande eleverna erbjuds: franska, tyska, ryska och spanska.

– Dessutom har vi status som Unicef-skola, tillägger Niklas.

När det gäller kontakterna inom staden de svenska och finska gymnasieeleverna emellan konstaterar rektorn att samskolan har ett intensivt samarbete med stadens finska gymnasium. Vi reser bland annat en del tillsammans vi har gemensamma projekt, bland annat ett försök med tandemundervisning. Elevkårsstyrelserna träffas också regelbundet och planerar gemensamma tillställningar.

– I tandemundervisningen undervisar gymnasieeleverna helt enkelt varandra i det andra språket i vardagliga situationer. Då det är på avslappnad nivå bli inställningen till det andra språket avdramatiserad.

Populärt gymnasium

Hur känns det att vara rektor för gymnasiet som de facto krä-

ver det högsta medeltalet i hela huvudstadsregionen av dem som vill studera där?

– Det stämmer att medeltalet som krävts för att komma in här har trissats upp på grund av att vi senaste gång hade mest ansökningar i hela Svenskfinland, medger Niklas.

Av de som ansökte fick drygt 50 elever inte plats. Hur kan det komma sig?

– Vi är bra på många punkter, men skolan har också helt enkelt ett väldigt gott rykte, förklarar rektor Niklas.

Av de som ansökte fick drygt 50 elever inte plats. Niklas förstår att en del Grankullaungdomar kan vara besvikna, men det kommer en ny chans nästa år. De som nu varit tvungna att börja ett annat gymnasium i huvudstadstrakten kan exempelvis

TEXT OCH FOTO ANNA KORHONEN/KUSTMEDIA AB

Heidi Backman, bildningsdirektör i Grankulla.

studera i Grankulla en period om det finns plats. Möjligheter att ta in elever öppnas också då vissa elever åker på utbytesstudier. Det har även talats om att studieplatserna ska öka.

Att Grankulla samskola skulle vara någon form av ”snofsskola” skriver Niklas verkligen inte under. Det stora antalet ansökningar beror enbart på det goda ryktet.

– Visst har vi ett brett kursutbud också, medger Niklas. Vår viktigaste marknadsföring är ändå våra nöjda kunder, det vill säga eleverna, som sprider det goda ryktet.

Vad säger eleverna?

Vi i Grankulla träffar gymnasieeleven Catharina Stenbock som kommer från Kyrkslätt och som nu för andra året studerar vid Gymnasiet Grankulla samskola.

Varför sökte Catharina till gymnasiet i Grankulla?

– Jag visste bara att jag ville ha omväxling och ansökte då hit tillsammans med fyra av mina vänner, berättar Catharina.

Grankulla var inte heller helt obekant för Catharina, eftersom familjen tidigare bott i Esbo och hon har vänner i Grankulla. Ändå funderade hon en stund innan hon lämnade in ansökan inte minst på grund av den skolväg hon skulle få varje dag. Catharina bor ända i Porkkala och behöver dagligen antingen skjuts eller buss samt tåg fram till gymnasiet i Grankulla. Ändå tar resan under en timme och Catharina brukar använda den till läxläsning.

Är du nöjd med sitt val?

– Ja, det är jag absolut, säger Catharina.

Vad är bäst med Gymnasiet Grankulla samskola då?

– Lärarna är bäst och vår fina gemenskap, tycker Catharina. Fast gymnasiet är stort har det inte bildats några grupper, utan alla kan prata med alla. Catharina kan se fram emot ännu ett år i samskolan innan vingarna bär vidare. Catharina har inte desto mer övervägt vad hon vill göra efter gymnasiet men studierna fortsätter nog i hemlandet i alla fall, funderar hon. ●

Bildningsdirektörens översikt

Beslut förverkligas snabbt på stadsnivå

Heidi Backman är nyttillträdd bildningsdirektör i Grankulla.

– Innan dess har jag jobbat mer än 20 år på Utbildningsstyrelsen med svenskspråkig utbildning, säger Heidi.

Hon har trivts ypperligt i Grankulla med att konkret förverkliga vad hon på sin förra arbetsplats varit med om att utveckla.

– Inom bildningssektorn i en stad ser man resultaten mycket snabbare än på nationell nivå. Det är tillfredsställande, konstaterar hon.

Förändringar kommer

Som bildningsdirektör är hon ansvarig för såväl svensk- som finskspråkig utbildning, kultur, ungdomsärenden och idrottstjänster. Som direktör får hon både skissera upp de stora visionerna med grannkommunerna och komma i kontakt med konkreta situationer, såsom i ett klassrum. Heidi tycker att det fina med Grankulla är att allt är så kompakt och så nära. Det gör det även lättare att åstadkomma samarbete olika aktörer emellan.

Heidi konstaterar att den pågående kommunutredningen dock inte berör bildningssektorn i så stor utsträckning. Ändå är många förändringar på kommande som kan göra utsikterna osäkrare och nationellt görs ett intensivt arbete inom olika arbetsgrupper.

Effektivare gymnasier

– Som bäst uppgörs strategier om vilken roll våra gymnasier ska ha. Bakgrunden till detta utgörs av regeringens strukturpolitiska program, konstaterar Heidi. Gymnasierna ska bli större och starkare. Om framtiden med eventuella kommunsammanslagningar vill Heidi helst inte spekulera. Klart är väl att gymnasierna måste om inte bli större, så åtminstone effektivare.

– Här i Grankulla har vi dock goda möjligheter att upprätthålla starka gymnasier. Det svenska gymnasiets ansökningar ökade ju helt unikt med 50 procent senaste gång, men även många ansöker till stadens finska gymnasium.

Levande tvåspråkighet

– Speciellt för Grankulla är den levande tvåspråkigheten som inte minst syns i utbildningen. Gymnasierna samarbetar mycket med varandra och i Grankullaskolorna bedrivs tandemundervisning för de elever som inte kommer från tvåspråkiga hem.

– Vi har också språkbadsklasser och språkduschverksamhet ända från dagisålder, berättar Heidi.

Även stadens fullmäktige har uppställt mål för bildningssektorn beträffande föregångarskap, tvåspråkighet och välbefinnande hos både personal och elever.

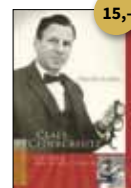
– Vi har gjort otroligt mycket för dessa målsättningar och vi ska givetvis fortsätta utveckla oss inom dessa områden, lovar Heidi.

Speaking
better
together

englishwithjack.fi

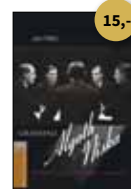
Claës Cedercreutz

Henrik Huldéns bok om Claës Cedercreutz (1917–1991) handlar om en skicklig kirurg, en burdus läkare, en hypnoterapeut, en cirkusdirektör, en visförfattare, en entusiast, en rimmare, en regelbrytare, en grov skämtare, en pådrivare, en social begåvning – en renässansmänniska.

Algoth Niska

Algoth Niskas (1888–1954) liv blev ett slags konstverk – en performance där han bevisade sin vilja och längtan till en fri existens, utanför samhällets normer och lagens strikta ramar. Jan Nåls har använt sig av historiska källor som inspiration och utgångspunkt. Vissa saker och händelser som beskrivs i boken är fiktiva.

www.sfv.fi/bok • Beställ: redaktion@sfv.fi, 09-6844 570 eller fråga efter böckerna i bokhandeln

Anja Mäkitalo

FM, kiinalaisen akupunkturologian erikoisosaaja.

Specialist i kinesisk akupunkturologi.

Vastaanotot ke ja to
Mottagning på onsd och to

Hoitaa monia neurologisia ja muita sairauksia ja oireita.

Tar hand om olika neurologiska och andra sjukdomar och symptom.

Vastaanottoja jatkavat entiseen tapaan:

Veli-Pekka Avento, psykiatrian erikoislääkäri, Viveka Grönlund, gynekologiaa, akupunktioita, Carola Holmberg, erikoissairanhoidaja (laser), Juha Huttunen, KNF-erikoislääkäri (ENMG), Marjaleena Koskinen, neurologi ja lastenlääkäri, Marie Lundberg, korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkäri, Udo Pressler, työterveyslääkäri, Raimo Raitasalo, neuropsykologi, Camilla Renlund, psykiatri, psykoterapeutti, Esa Soppi, sisätautien erikoislääkäri, perehtyneisyys kilpirauhasen sairauksiin, Kimmo Viljanen, työterveyslääkäri, yleislääkäri.

Kaikki ammatinharjoittajamme puhuvat suomea ja ruotsia.

GraniMed

Kauppakeskus Grani, III kerros.
Köpcentrum Grani III vän.

Kauniaistentie 7, 02700 Kauniainen. Grankullavägen 7, 02700 Grankulla
www.granimed.fi | puh/tel 09-41317400, fax 09-41317430

Julgävor från oss!

T.ex. vackra ljusstakar från Kultakeskus.

Kauniaisten KELLO JA KULTA OY
Grankulla UR OCH GULD AB

Kauppakeskus Grani Köpcentrum • Puh/Tel/Fax 5050090

Lyckat koncept och framtida utmaningar

Medborgarinstitutet med topplacering i landet

Grankulla medborgarinstitut grundades år 1973. Innan dess var institutet en del av Esbo arbis. Roger Renman har varit rektor för medborgarinstitutet sedan 2008. Innan dess var han bland annat planeeringsansvarig lärare vid samma institut.

Roger Renman berättar stolt att medborgarinstitutet har nästan 4000 kursdeltagare per år, medan Grankullas invånarantal uppgår till 9000. Om man ser på siffrorna innebär det faktiskt att hälften av stadens befolkning har gått någon kurs på medborgarinstitutet. I realiteten förklaras en del av siffrorna dock av att många kursdeltagare kommer från närmommunerna.

– Procentuellt ligger ändå kursdeltagarantalet i Grankulla i topp bland landets kommuner, ler Roger. Det är helt enkelt trendigt att studera i medborgarinstitutet just nu. Dessutom är Grankulla lite av Esbos ”riktiga” centrum, så många Esbobor har nära till undervisningen hos oss, konstaterar Roger.

Motions- och yogakurser populärast

Rektorn berättar att den största förändringen som medborgarinstitutet genomgått sedan starten är flytten 2005 från Villa Wulff till det hus man nu befinner sig

Medborgarinstitutets rektor Roger Renman förevisar keramikkursernas alster.

i – Frälsningsarméns gamla hus Petra.

– Då fick vi äntligen tillgång till utrymmen som faktiskt är byggda för undervisning.

Ledd motion utgör redan en stor del av kursutbudet och kommer att öka ännu mer eftersom staden av ekonomiska skäl kommer att förlägga sin ledda motionsverksamhet till medborgarinstitutet.

– Medborgarinstitutet i Grankulla har rent av ett enormt utbud av hälso- och motionsverksamhet, välmående samt yogakurser, konstaterar Roger.

Vad beror detta på? Roger förklarar att utbudet alltid bestäms av efterfrågan. Det har helt enkelt funnits efterfrågan på speciellt yogakurser och efterfrågan ökar hela tiden.

Antalet timmar stiger

Som bäst erbjuder Grankulla medborgarinstitut cirka 6000 undervisningstimmar om året, varav cirka en tredjedel är gymnastik- och yogakurser. På grund av stadens tillskott kommer timantalet att stiga till cirka 8000

timmar om året, varav gymnastiken och yogan då kommer att utgöra hela hälften av kurserna.

– Vi har cirka 70 lärare på vårt institut, timlärarna inräknat, redovisar han.

Hur många nya studerande kommer institutet att klara av?

– Faktum är att personal och utrymmen snart kommer emot, men ännu klarar vi oss, anser Roger Renman.

Helt tvåspråkigt institut

I Grankulla har man inte velat dela upp medborgarinstitutet i två, såsom man ämnar göra i Esbo och såsom man har det i Helsingfors, utan institutet är helt tvåspråkigt, på samma sätt som i Vanda och Kyrkslätt.

– I Grankulla hålls kurserna alltså dels på finska och svenska skilt, dels på bägge språken samtidigt. Dessutom har vi många engelskspråkiga kurser, säger Roger. Minimiantalet deltagare för att en kurs ska bli av är sju personer.

Kurserna fördelar sig i stort enligt följande: hälften på finska på grund av det stora antalet deltagare utifrån, tio procent på

svenska samt hela 40 procent på bägge språken. I själva verket är också många av de finska kurserna finsk-engelska på grund av det stora antalet invandrarlärare och -studerande.

– Det är de facto lättast att få folk till de tvåspråkiga kurserna därför att de som vill delta i en kurs ofta också vill ta en familjemedlem eller vän med sig, säger Roger.

Från när och fjärran

Såväl antalet undervisningstimmar som antalet kursdeltagare har alltså ökat.

– Vi har ett rekordantal kursdeltagare, säger Roger. Ifjol ökade antalet deltagare med åtta procent. Kursdeltagarna kommer också att bli fler inte minst med stadens tillskott och framöver beräknas hela 6000 personer att studera vid Grankulla medborgarinstitut.

Hälften av kursdeltagarna kommer från andra kommuner. De flesta av dessa från Esbo. Det finns också deltagare från Helsingfors, Vanda och Kyrkslätt.

Vad har medborgarinstitutet som lockar deltagare från så många kommuner?

– All vår yoga drar otroligt med folk, ler Roger.

Har medborgarinstitutet någon speciell kurs som inte finns någon annanstans då?

– För två år sedan startade vi den första barbershopkören i Finland där både kvinnor och män kan sjunga, berättar Roger.

– Vi har som sagt också ett enormt urval av yoga, konstaterar han. Fast vi hela tiden utökar utbudet räcker människorna till.

Det speciella med festsalen, som används till exempelvis många yoga- och gymnastiktimmor, är att salen varit kyrksal tidigare i och med att medborgarinstitutet ligger i Frälsningsarméns gamla hus.

– Vi yogar alltså med ett kors i taket, skrattar Roger. Men altaret tog vi i alla fall bort.

Själv går Roger också på medborgarinstitutets yoga. Han får också se andra sidan av undervisningen, vid sidan av rektorskapet, eftersom han även själv undervisar på institutet. Närmare bestämt i avancerad engelska.

Hälsningar till staden och invånarna

Renman medger att det är besvärligt att staden till nästa år skär ner medborgarinstitutets budget med nio procent.

– Visst tycker vi det var orättvist då staden skar ner på annat med mycket mindre procent, säger Roger besviket. Jag har dock beslutat att vi inte ska skära ner på undervisningen. Det blir att skära ner på allt annat, till exempel inköp. Deltagaravgiften blir vi tyvärr också tvungna att höja något.

Till Grankullaborna vill Roger Renman hälsa att det är fritt fram att komma med förslag till nya kurser.

– Kontakta oss gärna, säger han. Grankullaborna har också haft många tankar om och kommit med förslag till nya kurser och på så vis har man fått många nya studerande. ●

TEXT OCH FOTO ANNA KORHONEN/KUSTMEDIA AB

Vuxenutbildning

Kultur- och fritidschefen om sektorns framtida utmaningar

Samkörd service på svenska och finska en styrka

Anders Lindholm-Ahlefeldt är ganska ny som kultur- och fritidschef i staden och har innan dess jobbat inom bland annat bildningssektorn i Vanda. I Grankulla basar Anders för vuxenutbildningen, biblioteket samt kultur-, ungdoms- och idrotts-tjänsterna.

– Det är egentligen en massiv helhet jag ansvarar för, servicen inom de här sektorerna på svenska och finska, men Grankulla är en liten stad så ansvarsområdet är greppbart, börjar Anders Lindholm-Ahlefeldt.

– Att man inte åtskiljer ansvaret för tjänsterna på svenska och finska utan samkör allt är en av stadens styrkor.

Stor efterfrågan på svenska tjänster

Speciellt för Grankulla är att det finns en stor efterfrågan på

svenska tjänster inom hela staden. Alla som jobbar med service för kommuninvånarna bör då kunna båda språken.

– Ibland kan det medföra en del rekryteringsmässiga utmaningar, medger Anders. Men givetvis ska Grankullaborna erbjudas den service de vill ha och svensk service ligger därför högt på prioriteringslistan.

Framtiden för vuxenutbildningen

Hur ser framtiden ut för vuxenutbildningen?

– När det gäller medborgarinstitutet så har man i huvudstadsregionen en överenskommelse om att instituten inte bara ska betjäna lokalt utan hela huvudstadsregionen.

Han kan inte sia om framtiden, men säger att medborgarinstitutet kommer att finnas kvar i

någon form i alla fall vid en eventuell kommunsammanslagning. Närmast på gång är dock statsandelsreformen.

– Då blir vi fler som slåss om samma pengar och verksamheten måste effektiviseras. I medborgarinstitutet kan vi inte egentligen höja avgifterna längre, konstaterar Anders. Svåra beslut ligger framför oss. Vi blir kanske tvungna att fundera vem som ska sköta vad inom en viss tjänsteform.

Bibliotekssektorns tjänster under lupp

När det gäller bibliotekssektorn blir vi också tvungna att noggrant fundera på framtiden. Ska bibliotekstjänsterna vara traditionella eller ska man till viss del övergå till nya slags tjänster. En ny typ av tjänst är e-böcker. Problemet i Finland är att det endast finns ett snävt utbud på svenska e-böcker via de finska förlagen.

– Sverige skulle vara en naturlig anskaffningsmarknad för e-böcker på svenska i Finland, men lagstiftning och förlagens sinsemellan rådande överenskommelser och konkurrens försvårar anskaffningen speciellt inom huvudstadsregionens HELMET bibliotek, konstaterar Anders.

Även då det gäller kultur-tjänsterna övervägs vad staden ska syssla med i framtiden. Hur mycket kan staden subventionera till exempel när det gäller konst och hur kan staden vara delaktig i kulturen.

Ungdomarna med i beslutsfattandet

I ungdomsverksamheten är också förändringar på kommande. Den nya ungdomslagen är på gång och ett mål med denna är den ökade delaktigheten för ungdomar, det vill säga ungdomarna ska få vara med och bestämma över angelägenheter som berör dem i högre utsträckning.

Kultur- och fritidschef Anders Lindholm-Ahlefeldt är med andra ord mer än sysselsatt med att planera inför en framtid som är mer än utmanande. Han ser ändå ljus på framtiden för Grankulla. ●

Grankullas kultur- och fritidschef Anders Lindholm-Ahlefeldt

Inspektorsgränd 3, 02940 Esbo
Tel. 02 9001 7182 / 040-555 0568
juhla@premiumcatering.fi
www.premiumcatering.fi

Kauppakeskus Grani tel./puh 045 803 1290

Uutuus - Nyhet

Vaihtuva salaatti joka arkipäivä
Fräscha sallader alla vardagar

Tervetuloa - Välkommen

www.kakkukeisari.fi

Bli medlem i Grankulla svenska kulturförening

Grankulla svenska kulturförening är opolitisk och grundades år 1989. Föreningens syfte är att främja och stöda det svenska kulturarbetet och -utbudet i Grankulla.

Vi erbjuder mångsidig verksamhet för olika åldersgrupper och intresseriktningar, anordnar samlingstillfällen med program, diskussioner, skapande aktivitet, föreläsningar och debatter samt utger tidningen "Vi i Grankulla".

Medlemsavgiften är 15 euro/år.

Namn: _____

Adress: _____

Postnummer: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Skickas till:

Grankulla svenska kulturförening rf.
c/o Barbara Åkerberg, Kavallvägen 2 H, 02700 Grankulla
eller e-post baba@idrott.fi

Vart försvann herrummen?

Grankulla har byggts upp i tre "byggboomer". Under den första, 1906-1912, byggdes villorna som skulle ge orten dess karaktär. Den andra kom med den stora inflyttningen till huvudstadsregionen på 1960-talet. Då byggdes framför allt radhus. Den tredje upplever vi just nu med kompakta höghus nere i centrum. Varje "boom" har sin arkitektur och den ger form åt hemmen. De har förändrats mycket under hundra år.

Fotografier och berättelser om de gamla villorna upplevs i dag nästan som bilderböcker. Det ser idylliskt ut med glasverandor (som blev kalla), kakelugnar (som rökte in) och trägolv (som skulle skuras). Men man var van vid detta och kunde anpassa sig. Man var ju glad att ha det bättre än föregående generation (i det nedsmutsade Helsingfors) och prisade Grankullaluften, den gröna omgivningen och nybyggarandan.

Efter den första "boomen" förde Grankulla ett stillsamt liv i 50 år. Bebyggelsen var låg och tomterna stora. Många av hemmen uppvisade samma rumsordning. Rummen i de två våningarna i de större villorna låg grupperade runt en nedre och en övre hall. I många fall motsvarade den nedre hallen vår tids vardagsrum. Den tog emot med öppen spis och väggfast vinkelsoffa, liksom de engelska förebilderna. Från hallen (de är antecknade så på gamla byggnadsritningar) gick man till herrummet, det som vi i dag skulle kalla bibliotek eller dator/tv-rum. Herrummet planerades för husets herre. Det var här han kunde läsa sin tidning, röka en cigarr och dricka en grogg med grannen. Familjens barn var sällan i rummet.

Från hallen gick man till matsalen, ofta utan mellandörr. Matsalen kunde vara inredd med ett tungt jugendmöblemang som kanske beställts av en snickare kring sekelskiftet. Mellan matsalen och köket fanns serveringsrummet, ett rum som tyvärr slopats i dagens hem. Här hölls i höga väggskåp hemmets serviser, bestick och glas fria från kökets os av fett och här ställde man av brickor mellan maträtterna under stora middagar. I dagens hem kan det finnas ett hjälpkök som motsvarar serveringsrummet. Köket var stort och låg ofta mot norr, det sva-

Herrummet i hovrådinnan Anni Westzynthius villa vid Kavallvägen, riven för cirka 50 år sedan. Ett minne av villan är Hovrådinnans stig som går ner till Magistervägen från den tidigare tomten med villa, tennisplan, bastu med mera.

laste väderstreck med tanke på värmen vid köksspis och matvarorna. I allmänhet hade villorna en köksingång och där fanns dagens kylskåp, det vill säga ett skafferi och en stor vedlåda för köksspis och husets alla kakelugnar. Vid köket låg det så kallade tjänarinnerummet eller domestikrummet för en till två flickor som hjälpte till i hushållet. I dag har man ibland förenat kök och tjänarinnerum till ett stort kök, ett "stugkök" där man sitter med familj och vänner medan husets herre fixar salladen och laxfärsen mognar i varmluftsgugnen.

I några villor fanns köket nere i källaren (till exempel i Villa Wulff och Junghans). Då kunde maten åka upp i en mathiss till serveringsrummet vid matsalen. I villor med flera våningar fanns ringklockor som ringde på husans hjälp till exempelvis nummer tre, fruns rum, alldeles som i Downton Abbey. Det skall dock sägas att de inte var så många och att livet här inte uppfattades som aristokratiskt. Det var bara så mycket mera praktiskt med denna anordning.

Till köksfunktionerna hörde ofta en iskällare på en skuggig del av tomten. Ännu för några år sedan kunde man se några iskällare här men de har inte fått en ny funktion och har rivits bort. Under vintern sågades isblock upp med

I det lokalthistoriska arkivet i Villa Junghans finns en del av Grankullas historia; flera tusen fotografier, dokument, gamla lokaltidningar, anteckningar mm.

Det är öppet första tisdagen i månaden kl 15-18.

Ring om tiden inte passar, 040 7487808/Clara Palmgren – välkomna!

speciella issågar på Esbos sjöar – kanske till och med på Gallträsk – för att med släde föras till iskällaren där de bäddades in i sågspån för att dämpa issmältningen. De höll bra under hela sommaren tills det blev höstkallt och filbunkarna igen kunde ställas i skafferiet, samt allt som syltades, saftades och rexades in. Under vintern kunde man ha ett litet isskåp i kökstrappan med is i en metalllåda som kunde fyllas på. Isen smalt långsamt och man kunde tappa ut vattnet med en liten kran. Ett dylikt isskåp från den Ekbergska tiden uppbewarades länge i Villa Skogshyddan under daghemstiden. Men den vanligaste kalla platsen var förstås källaren under huset.

På tal om vatten så tog det flera decennier innan Grankulla hade kommunalteknik. Man klarade sig med brunn på egen tomt el-

ler så tog man vattnet från de allmänna brunnarna. Uppe på de högre belägna tomterna sjönk brunnsvattnet under torra somrar. Därför hade Grankulla en tvättbrygga vid Gallträsk och en allmän bastu nedanför elevhemmen där Granhultsskolan står i dag. Bastuvattnet rann ut i träsket och hörde till dess "göds-lare". I hemmen tvättade man sig sparsamt "med tvättlappar" såsom Hellen Hartwall en gång torrt påpekade. På deras stora villas tak fanns en cistern och lyxen var att man kunde vrida på en kran i kök och sovrum. Vattnet till cisternen pumpades upp från brunnen av gårdskarlen eller någon annan karl. Man kunde också beställa vatten i speciella vattentunnor med kran som kördes som hästkärror till kökstrappan för några dagar. Det fanns gott om hjälpkrafter i Grankulla under tiderna fram till krigen; tvätterskor, strykerskor, städerskor, vedkarlar, hästkarlar, trädgårdsfolk – villornas köksflickor orkade och kunde inte göra allt. Maskinernas tid kom först med de första tvättmaskinerna på 1950-talet, små pulsatormaskiner som i fyra minuter snurrade runt tvätten och som man sedan skulle skölja själv. Men de ansågs ändå vara ett under.

Först med rinnande vatten kunde en vattenklosett, en riktig WC

installeras. Före det hade man torrklösett inne eller "utetupp" som vi kallar anordningen i ett uthus. Sådana fanns på nästan varje tomt. Det var strängt tillsagt att man skulle använda den och inte torrklösetten annat än i nödfall. Den var ju tråkigare att tömma. Dessutom fanns bastu och tvättstuga ute på tomten. Det har nog sparat många villor från fuktskador.

Villorna värmdes med ved och staplarna var höga och långa ute på tomterna. Man beställde sina lass och de kördes från Esbo med häst i många decennier. Senare kom Fanny och Axel Lindströms vedhandel till Grankulla centrum. En stor sak var elektriciteten som kom till Grankulla 1910 tack vare Bad Grankulla som behövde den för sina patienter. Visserligen var den reglerad i början. Man skulle inte slösa med belysning mitt på ljusan dag. Skillnaden i användning av el mellan då och nu är så otrolig att man nästan förstummas.

Ännu några ord om villornas övre våningar. Där fanns sovrummen och gärna runt en hall som tjänade som "allrum" för barn och lekkamrater. Där kunde finnas hyvelbänk och trapets. Golvytan var stor och det var högt i tak. Hallen kunde fortsätta ut i en balkong, gärna mot söder eller väster, mot sol och luft.

Då jag skrivit detta har jag med tacksamhet tänkt på alla Grankullabor som berättat och visat bilder för mig i flera decennier. Jag har i den här texten vandrat genom många av villorna och samlat dem till en som representerar dem alla. I verkligheten liknar de faktiskt varandra, mycket för att byggmästare Emil Nordqvist ritade tiotals villor enligt en modell som han sett att fungerade. Mycket material har jag samlat i det lokalthistoriska arkivet som började med en skokartong fotografier kring 1973 då jag inledde mitt arbete som kultursekreterare. I början av 1990-talet fotograferade en yrkesfotograf tio hem för jag ville dokumentera nutid också. Ågarna skrev texter till. Det är redan 25 år sen dess och hemmen ser igen annorlunda ut. Till exempel verandan, ett av de charmigaste rummen förr, ersätts nu av inglasade balkonger. Så vill vi ha det. Förändring. ●

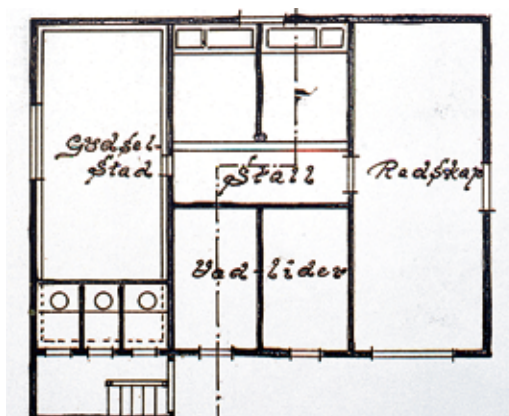
Villa Björkas dotter i köket, Magistervägen 6 cirka 1915. Köksinredningen är mycket tidsenlig och färgskalan är antagligen vit-blå. Villan står kvar, nu i Bibelinstitutets ägo. Den är skyddad i detaljplanen.

Matsalen i villan vid Heikelsvägen 7 år 1919. Villan ligger i en brant sluttning vilket gör att den är i tre våningar i hörnet mot Gallträsk. Tidigare fanns köksutrymmena nere i källarvåningen, i dag har de flyttats upp. Villan finns upptagen som värdefull.

En soffgrupp i överstinnan Sophie Gahmbergs stora villa vid Kavallvägen år 1914. I dag känner vi villan som Klostret. Den är skyddad i detaljplanen. Grankulla har länge varit ägare men säljer nu de fyra lägenheterna som reparerats efter branden för några år sedan.

En planritning över några av de nödvändiga uthusfunktionerna. Den visar hur lantligt man bodde i Grankulla under de första decennierna då transportmedlet ofta var den egna hästen. Det finns planritningar med rum för en stallkarl vilket är förståeligt med tanke på de stora skogstomterna med vedkörslor, trädgårdsarbete och andra tunga sysslor.

En av de få återstående iskällarna i Grankulla, fotograferad 2001 på Klostrets tomt vid Kavallvägen. Den står kvar men används inte längre som iskällare.

Verandan var luftigt möblerad, låg ofta mot solen och gav plats för gröna växter året om. En vacker veranda kan vara hemmets skönaste rum. Den här verandan hörde till Villa Björkas.

Ett modernt kök (början av 1990-talet) i ett hem vid Stockmannsvägen kan innehålla detaljer från svunna tider.

Musikinstitutet längtar efter större utrymmen

Unga fostras till musikaliskt engagemang

Otaliga är de barn och ungdomar som varit knutna till Grankulla musikinstitut under sina uppväxtår.

En elev som genomgått alla tre faser i undervisningen, det vill säga musikfostran på förstadiet (musikleik), grundläggande utbildning och institutsutbildning tillbringar närmare 20 år av sitt liv i musikinstitutsutbildningen.

– Det är otroligt vad en sådan människa får vara med om, de får leva med och i musiken, säger rektor Satu Roberg.

Satu Roberg har i år inlett sitt åttonde verksamhetsår som rektor för Grankulla musikinstitut. Innan hon tillträdde i Grankulla var hon verksam inom musikundervisningen i Åbo.

– Jag trivs väldigt bra i Grankulla och det är roligt att uppleva hur staden visar sig vara positiv till barn, kultur och musik, konstaterar Satu Roberg.

Musikinstitutet är tvåspråkigt och erbjuder undervisning på både svenska och finska enligt den fördjupade lärokursen. Grankulla hör till de institut som får statsunderstöd och därmed förväntas följa en given läroplan. Grankulla stad stöder också institutet.

Musikinstitutet har idag cirka 430 elever, varav nästan 230 på instrumentundervisningen och närmare 200 i musiklekskolan. Här finns även en öppen avdelning. Den ger möjlighet för sådana elever som inte klarar av inträdesförhållandet att ändå ta del av musikundervisningen i någon form. Vuxna kan också studera på öppna avdelningen.

Grankulla musikinstitut är populärt bland barn och ungdomar i staden. Många som genomgått musikinstitutet har blivit proffsmusiker och är i dag kända namn både nationellt och internationellt.

Musikfostran på förstadiet

Musikfostran på förstadiet är det första steget på en elevs musikaliska bana. Den ges alltid som gruppundervisning. Redan i babyåldern kan man börja i knatte- och babyrytmik tillsammans med en förälder eller annan vuxen. 3-6-åringar spelar, sjunger och leker i den egentliga musikleken.

I kantelemusikleken för 5-7-åringar spelar Finlands nationalinstrument kantelen huvudrollen. Alla musiklekisbarn

Pop- och jazzgrupper är det nyaste tillskottet i musikinstitutets verksamhet. I den här gruppen musicerar från vänster Saga Perander och Lillemor Wilén. Läraren Eva Aitoaho instruerar.

Satu Roberg är rektor för Grankulla musikinstitut. Hon lever som hon lär för hon har en flygel i sitt arbetsrum på musikinstitutets kansli.

fortsätter inte i musikskolan efter detta stadium men många gör det och har då en god grund att stå på. Genomgången musiklekskola är dock ingen förutsättning för att bli antagen till grundutbildningen.

Grundutbildningen

Efter musikleken vidtar grundutbildningen som är den längsta fasen i utbildningen. Varje vår ordnas inträdestest och eleven får hjälp med att välja ett lämpligt instrument. Musikinstitutet ger solistisk instrumentundervisning i nästan alla tänkbara instrument. Undervisningen bygger på klassisk musik och kompletteras av kör-, orkester- och ensembleverksamhet. Förutom den individuella instrumentundervisningen får eleven även i något skede gruppundervisning i musikens teori.

Grankulla musikinstitut har tagit i bruk pekplattor i undervis-

ningen. Tillsvidare är det huvudsakligen läraren som använder sig av pekplattor men småningom skall även eleverna få tillgång till sådana. Man kan ladda upp applikationer som underlättar undervisningen i gehörs- och rytmförmåga och kanske gör teoriundervisningen attraktivare.

Institutsutbildning

En elev som klarat av den grundläggande utbildningen med goda vitsord kan söka in till musikinstitutsutbildningen som har status av gymnasieutbildning. Endast ett fåtal fortsätter på institutsnivå.

Utrymmesbrist

Satu Roberg berättar att man inom musikinstitutet försöker hitta större undervisningsutrymmen i Grankulla. Av den nuvarande undervisningen utförs 30 procent i Vallmogård. Den övriga undervisningen sker främst i sta-

dens skolor men också det före detta simhallscafeet har tagits i bruk som undervisningsutrymme. Här håller musikleken till.

– Det är i och för sig ekonomiskt förnuftigt att utnyttja skolorna för undervisning men nog lite opraktiskt för våra lärare som är tvungna att flytta sig från ett undervisningsställe till ett annat, ofta med ett instrument med sig, säger Satu Roberg.

– Så ett "eget hus" skulle underlätta verksamheten. Satu Roberg är hoppfull och tror att problemet skall lösas på något sätt. Hon leker även med tanken att till exempel få disponera något lämpligt utrymme där det redan finns barn, ungdomar och konst.

– Vi skulle bilda ett "ungdomarnas kulturcentrum" Det skulle kunna uppstå värdefulla synergieffekter om konst, ungdom och musik kunde förenas i någon form, spekulerar Satu Roberg. ●